הויפּט־אָפּמאַך צווישן טעקסטיל־אינדוסטרי אונטערגעשריבן

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשן

היינט 8 זייטן.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 246/1541 | Łódź, Wtorek 23 października 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, ט׳ מרחשון תרפ״ט | Nr. 246/1541

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

פּוילישע רעגירונג פאַר׳ן א״י־אויפבוי.

אָפיציעלע ערקלערונג פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש דורך יט״א) דער פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ריכטער ליב יפה, איז היינט אויפגענומען געוואָרען דורך דעם אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי, ה׳ יפה האָט אינפאָרמירט דעם מיניסטער וועגען דעם צוועק פון זיין קומען קיין פּוילען און וועגען דעם פּראָיעקט צוזאַמענצורופען אַ לאַנדעס־צוזאַמענפאָהר פון קרן היסוד. ווייטער איז אַרומגערעדט געוואָרען די טעטיגקייט פון די פּראָ־פּאַלעסטינאַ־קאָמיטעטן, אין וועלכע ס׳נעהמען אַנטייל די פּראָמינענטסטע פּערזענליכקייטען און רעגירונגס־לייט. מינ. זאַלעסקי האָט פערזיכערט דעם ה׳ יפה אין זיין נאָמען און אין נאָמען פון דער פּוילישער רעגירונג וועגען די גרויסע סימפּאַטיעס פאַר׳ן ציוניזם און דעם אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל.

—=:§:=—

קאַנדידאַט אויף אַמעריקאַנער פּרעזידענט הובער איז נישט קיין אַמעריקאַנער בירגער?

ניו־יאָרק, 22 (ספּ. טעל.) נעכטען איז אַהער אָנגעקומען הובער. ער וועט דאָ אַרויסטרעטען מיט זיין לעצטער אַגיטאַציאָנס רעדע פאַר די וואַהלען. נאָכדעם וועט ער אַוועקפאָהרען זיך אָפּרוהען אין אַ שטעטעל ביים שטילען אָקעאַן, וואו ער וועט פערברענגען ביז איבער די וואַהלען, וועלכע וועלען פאָרקומען דעם 6־טען נאָוועמבער.

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.) „דיילי טעלעגראַף" טיילט מיט: דער מער פון יאָהאַני סבורג (דרום־אַפריקאַ) האָט דערהאַלטען פון אַמעריקאַ אַ בריף, מיט דער ביטע זיך צו אינפאָרמירען צי האָט הובער געשטימט בעת די וואַהלען אין טראַנסוואַהל און צי איז ער דאָרט געווען אַריינגעטראָגען אין די וועהלער רשימות אַלס ענגלישער אונטערטאַן. אַזעלכע ידיעות זאָלען האָבען איבערגעגעבען מענשען, וואָס זענען געווען מיט הובער׳ן צוזאַמען אין טראַנסוואַאַל.

אויב די קלאַנגען זאָלען זיך בעשטעטיגען, דאַן פערלירט הובער לויט דער אַמעריקאַנישער קאָנסטיטוציע דאָס רעכט צו זיין קאַנדידאַט ביי די פּרעזידענטען־וואַהלען.

דייטש־פּוילישער האַנדעלס־טראַקטאַט

זאָל וואָס שנעלער געשלאָסען ווערען, פאָדערן דייטשע און פּוילישע סוחרים אויף אַ קאָנפערענץ אין ברעסלוי.

בערלין, 22 (אַטע) „טעלעגראַף אוניאָן" דערוויסט זיך פון זיכערע קוועלען, אַז די ידיעה וואָס איז פערשפּרייט געוואָרען אין דער וואַרשאָווער פּרעסע, אַז דער פיהרער פון דער דייטשער דעלעגאַציע הערמעס זאָל אָפּגערופען ווערען איז נישט ריכטיג. „טעלעגראַף אוניאָן" בעהויפּטעט, אַז די פּוילישע פּרעסע זוכט צו בעשולדיגען פּערזאָנען, בעת אין דער ווירקליכקייט זענען די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען צוליב פּאָליטישע מאָטיוען.

בערלין, 22 (אַטע) די דייטשע האַנדעלס־קרייזען, וועלכע זענען בעאונרוהיגט צוליב׳ן איבעררייסען די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען, האָבען אָרגאַניזירט אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די דייטשע און פּוילישע ווירטשאַפטס־קרייזען. די קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען אין ברעסלוי. די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען אַרויסצושיקען צו די פאָרזיצערס פון ביידע דעלעגאַציעס אַ דעפּעשע, אין וועלכער ס׳ווערט אָנגעוויזען, אַז די פאָרשטעהער פון די פּוילישע און דייטשע ווירטשאַפטס ספערען ווינשען, אַז די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ האַנדעלס טראַקטאַט זאָלען זיך וואָס שנעלער פּאָזיטיוו פערענדיגען.

די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען צו אינטערווענירען ביי ביידע רעגירונגען וועגען שאַפען אַ דירעקטע באַהן־פערבינדונג וואַרשאַ—ברעסלוי, און וועגען שאַפען אַ קאָנוועגץ וועגען לופט־פליהעריי.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען אין עלטער פון 48 יאָהר געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טרייער אונפערגעסליכער פאָטער, זוהן, שוואָגער און פעטער

נ״ע שמחה, בן ר׳ משה ז״ל קריגער.

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, ט׳ מרחשון תרפ״ט, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז, פּעטריקאָווער 92, וועגען וואָס ס׳טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 26 יאָהר האברך המצוין נ. ע.

תנחום שמחה זילבערשטיין

בן הרה״ח ר׳ עמנואל נ״י

(הנקרא ר׳ עמנואל טאָמאַשאָווער)

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, ט׳ מרחשון טרפ״ט (23 אָקטאָבער) פּינקטליך 12 אַ זייגער בייטאָג פון ראַדאָגאָשטשער שפּיטאַל, וועגען וואָס עס טיילען מיט

די תלמידים.

כוס תנחומין.

דמוע דמעה עיני ומרגוע סרה מני כשמוע כי האיש המצוין החביב והישר באדם אשר הוצאני פעמים רבות ממצוקתי ומדחקי בימי הקרב כמר

ר׳ משה חיים גורין ז״ל

נפרד מעולם החיים והלך לעולמו ביום א׳ פ׳ לך לך.

מעומק לבי מביע אני את תנחומותי לכל משפחת גורין שיזכו להנחם בנחמת ציון וירושלים

עמנואל לעדערמאַן.

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער לאַנגיעהריגער פערוואַלטונגס־מיטגליד

נ״ע שמחה קריגער.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, דינסטאָג, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז, פּעטריקאָווער 92, ווערען געבעטען אַלע מיטגלידער צו קומען און איהם אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון קירזשנער־מייסטער־פעראיין ביים צענטר. האַנדווערקער־פערבאַנד (פּאָלודניאָווע 4)

1955

צו דער פערלאָבונג פון מיין געעהרטער פריינדין

באַשקאַ קאַטעק

מיט ה׳ סאַלאָמאָן זעלצער

ווינש איך זיי אַ גליקליכע צוקונפט

מנחם אורבאַך.

וואָרנונג!

מיר וואָרענען דעם ה׳ יחיאל קוראַנט און מיר פאָדערען פון איהם, אַז ער זאָל מיט אונז אדורכקומען אויף דעם פרידליכען וועג. אין געגענפאַל, וועלען מיר אָנווענדען די שטרענגסטע מיטלען פון געריכט. די זאַך וועלען מיר זיין גענויטיגט צו איבערגעבען דער פּראָקוראַטור. פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען זענען מיר נישט פעראַנטוואָרטליך.

משה בערלינערמאַן,
פישעל ווידעפעלד.

1939

Do sprzedania

wagon cebuli

Dominium Korytków, poczta **Turek.**
Porozumieć się telefonicznie przez Turek.

Dr. med.

A. Witoński

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר האַרץ און לונגען

צוריקגעקעהרט

און נעמט ווייטער אָן אויף

פּעטריקאָווער 80, טעל. 71-90, פון 5–7 אָוו.

יודישער פּראָפ. מאַגאַזין־שניידער־מייסטער־פעראיין, אַלעע 1 מאַי 2

(מענער־סעקציע)

8־ונג, מאַרינאַרקע־שניידער

היינט, דינסטאָג 8 אָוו. קומט פאָר אַ דרינגענדע

פאַך־פערזאַמלונג

פאַך־קאָמיסיע פון מענער־מאַגאַזין.

עס ווערען געזוכט ערשטקלאַסיגע

דאַמען־שניידער

בעשעפטיגט

ווי אויך האַנדנייערס

ביי ריבאַווסקאַ, פּעטריקאָווער 22.

קאָנפערענץ וועגען יודישער אַגענץ געעפענט אין ניו-יאָרק.

נ י ו-י אָ ר ק, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) היינט איז געעפענט געוואָרען די אומפּאַרטייאישע קאָנפערענץ פאַר ארץ-ישראל-אויפבוי, וועלכע איז צונויפגערופען געוואָרען לויט דער איניציאַטיוו פון פּאָרזיצענדען פון יודיש-אַמעריקאַנישען קאָמיטעט לואי מאַרשאַל.

אין דער קאָנפערענץ נעהמען אַנטייל 400 דעלעגאַטען פון אַלע עקען אַמעריקאַ. אויף דער קאָנפערענץ איז אויך אַנוועזענד דער פּאָרזיצענדער פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ד"ר חיים ווייצמאַן, פּרעזידענט פון „רזשאָינט" פעליקס וואַרבורג און פיל אַנדערע אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען. די ערעפענונגס-רעדע האָט געהאַלטען לואי מאַרשאַל, ער האָט אָנגעוויזען, אַז די אונטערשידען צווישען דער אַגענץ-קאָמיסיע און אַקציאָנס-קאָמיטעט זענען צופיל אויפגעבלאָזען געוואָרען. די נישט-ציוניסטען האָבען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צום ארץ-ישראל-אויפבוי.

נ י ו-י אָ ר ק, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) לאָרד מעלטשעט האָט אויף דער קאָנפערענץ פון די אומפּאַרטייאישע יודען אין אַמעריקאַ געהאַלטען אַ בעגייסטערטע רעדע, ער האָט אָנגעוויזען אויף די גראַנדיעזע שריט, וואָס האָט געמאַכט די אידעע פון ארץ-ישראל-אויפבוי. די רעדע פון לאָרד מעלטשעט האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק, עס האָט נאָך גערעדט פעליקס וואַרבורג, דער מיטגליד פון דער עקספּערטען-קאָמיסיע ד"ר פרענקעל א. א. ד"ר ווייצמאַן איז אויף דער ערשטער זיצונג נישט אַרויסגעטראָטען.

נ י ו-י אָ ר ק, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז אַלס יסוד פאַר דער מיטאַרבייט פון אַמעריקאַנער יודענטום מיט די ציוניסטען ווערט אָנגענומען דער ראַפּאָרט פון דער עקספּערטען-קאָמיסיע, ס'דאַרפען געמאַכט ווערען געוויסע מאָדיפיקאַציעס, וועלכע זאָלען זיין צוגעפּאַסט צום ווירטשאַפטליכען, גייסטיגען און קולטורעלען מצב פון ארץ-ישראל.

נ י ו-י אָ ר ק, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) ווי די יט"א דערוויסט זיך וועט די קאָנסטיטואירונג פון דער יודישער אַגענץ פאָרקומען נאָר בקרוב, צוערשט וועלען נאָך פאָרקומען אין אַ גאַנצע רייהע אייראָפּעאישע לענדער קאָנפערענצען פון אומפּאַרטייאישע יודען וועגען ארץ-ישראל-אויפבוי.

נ י ו-י אָ ר ק, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) די קאָנפערענץ קומט פאָר אין אַ זעהר געהויבענער שטימונג. די בעשלוסען ווערען אָנגענומען איינשטימיג און מיט ענטוזיאַזם. די קאָנפערענץ איז בעגריסט געוואָרען פון אַ גאַנצע רייהע אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען.

אויף דער צווייטער זיצונג איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ רעדע ד"ר חיים ווייצמאַן, ער האָט אָנגעוויזען, אַז די יודישע אַגענץ איז דער סימבאָל פון „איינהייטליכען פראָנט פון גאַנצען יודענטום בנוגע ארץ-ישראל. ס'האָבען ווייטער גערעדט לואי מאַרשאַל, שמריהו לעווין (אין העברעאיש) און דער פאָרזיצענדער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ לואי ליפּסקי.

אַ 500-יעהריגער יאָהרצייט.

ו י ל נ אָ, 22. (טעלצפּאָניש). פון קאָוונע מעלדעט מען:

די ליטווישע רעגירונג האָט בעשלאָסען צו פייערען אין חודש נאָוועמבער דעם 500-יאָהריגען יאָהרצייט פון דעם ליטווישען פירשט, וויטאָלד. די דאָזיגע פייערונג זאָל זיין אַ גראַנדיעזע.

ד'אַנונציאָ געהט פליהען...

ר י אָ-ד ע-ז ש א נ ע י ר א, 22. (ספּ. טעל.) אַ ספּעציעלע קאַבעלאָגראַמע פון „יונייטעד פּרעס" איז מודיע, אַז דער בעריהמטער איטאַליענישער דיכטער, גבריאל ד'אַנונציאָ וועט אין דער נאָהענטסטער צייט זיך לאָזען פליהען אויף אַ הידראָפּלאַן פון איטאַליען קיין פּערנאַמבוקאָ.

אַקאַדעמישער קרעדיט = קאָאָפּעראַטיוו מאָהנט איין די חובות פון די אַבסאָלווענטען.

וואַרשא. (יט"א) דער יודישער אַקאַדעמישער קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוו אין וואַרשא טרעט צו איינמאָנען, לויט אַנ'אָבמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט דעם „יודישען הויכשול-אויסשוס אין וויען" די חובות פון די געוו. סטודענטען פון די עסטרייכישע הויכשולען וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען אין די יאָהרען 1918 ביז 1924.

צוליב דער שלעכטער מאַטעריעלער לאַגע פון די יודישע אַקאַדעמישע זעלבסט-הילף-אָרגאַניזאַציעס, איז רורכאוים נויטווענדיג, אַז די בעלי-חובות, וואָס אַרבייטען אין זייער פּראָפעסיע און געפינען זיך אין בעפרידיגענדע מאַטעריעלע בעדינגונגען, זאָלען ווי אַמשנעלסטען דעקען זייערע פערפליכטונגען.

דער יודישער אַקאַדעמישער קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוו ווענדעט זיך דעריבער צו אַלע בעלי-חובות זיי זאָלען אָנגעבען זייערע אַדרעסען און איינצאָהלען די געהעריגע סומען אין יודישען אַקאַדעמישען קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוו אין וואַרשאָ, נאָוואָ-שוויאַט 21, כדי די געלדער זאָלען וואָס שנעלער איבערגעשיקט ווערען קיין וויען.

דער טראַגישער טויט פון אַ טשעכאָסלאָוואַקישען ציוניסט אין ארץ-ישראל.

פּ ר אָ ג. (יט"א) פון ירושלים טעלעגראַפירט מען, אַז דאָרט איז פלוצלים געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג דער בעקאַנטער טשעכאָסלאָוואַקישער ציוניסט און פּעדאַגאָג דר. מאיר עטינגער, וועלכער איז נישט לאַנג אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל, כדי פּאָרטצוזעצען זיינע פאָרשונגס-אַרבייטען אין העברעאישען אוניווערזיטעט. דר. עטינגער, וועלכער איז געשטאָרבען אין עלטער פון 28 יאָהר, האָט געהערט צו די בעסטע העבראַאיסטען אין טשעכאָסלאָוואַקי.

50-יעהריגער יובילעאום פון ועד-הקהלות אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) דאָ איז געפייערט געוואָרען דער 50-יעהריגער יובילעאום פון ענגלישען וועד-הקהילות. מיט אַ גרויסער רעדע איז אַרויסגעטרעטען קלאָד מאָנטיפיאָרע, ער האָט אָנגעוויזען אויף די פעררינסטען פון ועד הקהילות זייט'ן יאָהר 1878, ווען דער ועד הקהילות איז געגרינדעט געוואָרען, ער האָט אויך אָנגעוויזען אויף די גרויסע לייסטונגען פון לוסיען וואָלף. אויף דער פייערונג איז אויך אָנוועזענד געווען נחום סאָקאָלאָוו.

גרויזאַמער טויט פון 2 קינדער פאַר דער מוטערס-אויגען.

נ י ו-י אָ ר ק 21. (ספּ. טעל.) פרוי וואַלדעמאַן (אַ טאָכטער פון דעם מיליאָנער גוגענהיים, וועלכער איז אין יאָהר 1912 אומגעקומען אויפ'ן „טיטאַניק") איז אַרויף צוזאַמען מיט איהרע צוויי זיהן אויפ'ן דאַך פון'ם הימעל-קראַצער, דעם האָטעל „סורעי". מחמת אומפאָרזיכטיגקייט זענען די קינדער אַרונטערגעפאַלען פון אַ 13-שטאָקיגער הויך אויף אַ דאַך פון אַ שכנית'דיג הויז.

די מוטער איז בעת מעשה אָנידערגעפאַלען אין אומנמאַכט.

אַ טרויער-פייערונג אין פּאַריז צום אָנדענקען פון די געפאַלענע יודישע סאָלדאַטען.

פּ אַ ר י ז, (י.ט.א.) אין דער גרויסער פּאַריזער סינאַגאָגע „וויקטואַר" איז געמאַכט געוואָרען אַ הזכרה נאָך די יודישע אָפיצירען, זעלנער און מאַטראָסען, וואָס זענען געפאַלען בעת דער מלחמה. די סינאַגאָגע איז געווען איבערפולט דורך די עלטערען און קרובים פון די געפאַלענע. אין סינאַגאָגע איז אויך געווען אַנוועזענד אַ פאָרשטעהער פון פראַנצויזישען מלוכה-פּרעזידענט. נאָכ'ן גאָטעס-דינסט האָט געהאַלטען אַ דרשה הרב מאַטיאַס וואָלף.

די בולגאַרישע ציוניסטען און דער בולגאַרישער קעניג באָריס.

ס אָ פ י א, (י.ט.א.) די 17-טע קאָנפערענץ פון די בולגאַרישע ציוניסטען, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין סאָפיא, האָט איבערגעשיקט דעם בולגאַרישען קעניג באָריס דעם 3-טען אַ דעפּעשע, אין וועלכער זי בעגריסט איהם און שיקט איבער די בעסטע ווּנשען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַרענדיגונג פון 10-טען יאָהר זייט ער פאַרנעהמט דעם בולגאַרישען טראָן. די קאָנפערענץ דריקט אויך אויס דעם קעניג איהר טיפסטע אַנערקענונג פאַר דער פריינדליכער בעציהונג צו דער ציוניסטישער בעוועגונג, וואָס איז געקומען צום אויסדרוק בעת דעם בעזוך פון נחום סאָקאָלאָוו אין בולגאַריען.

אויף דער בעגריסונג האָט דער בולגאַרישער קעניג געענטפערט מיט פאָלגענדער דעפּעשע: מיט גרויס פרייד האָב איך אויפגענומען די איידעלע געפיהלען, וועלכע עס האָט אויסגעדריקט די 17-טע קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. איך דאַנק פון גאַנצען האַרצען אַלע דעלעגאַטען פאַר זייערע ליבע ווּנשען.

פּראָטעסט-פערזאַמלונגען אין בולגאַריען געגען די געשעהענישען ביים כותל-מערבי.

ס אָ פ י א, (י.ט.א.) אין גאַנץ בולגאַריען זענען פאָרגעקומען פּראָטעסט-פערזאַמלונגען, געגען דעם אַטענטאַט אויף די יודישע רעכט ביים כותל-מערבי. אין סאָפיא איז די פּראָטעסט-פערזאַמלונג אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין ציוניסטישען „בית-עם". אַ רייהע רעדנער האָבען געשילדערט די לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען אין ארץ-ישראל נאָך די געשעהענישען ביים כותל-מערבי. די רעדנער האָבען אונטערגעשטראָכען, אַז דאָס גאַנצע יודענטום אָהן אונטערשיד פון ריכטונג פאָדערט אַ ראַדיקאַלע לעזונג פון דער פראַגע, צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, וואָס איז איבערגעשיקט געוואָרען דעם ענגלישען פאָרשטעהער ביי דער בולגאַרישער רעגירונג.

מוסאָליני שלאָפט נישט... ער זוכט אויפ'ן גרונד פון ים.

ר ו י ם, 21. (ספּ. טעל.) נעכטען האָט מען אָנגעהויבען אויסצופּלומפּען דאָס וואַסער פון דער אָזערע נעמי, וואָס ליגט 35 קילאָמעטער ווייט פון רוים.

אויפ'ן גרונד פון דער אָזערע געפינען זיך צוויי זעהר קאָסטבאַרע רוימישע שיפען פון דעם צעזאַר קאַליגולאַ, וועלכע די איצטיגע רעגירונג האָט בעשלאָסען אַרויסצוציהען אויף דער אויבערפלאַך.

דאָס אויסגעפּלומפּטע וואַסער ווערט געווענדעט צום ים.

די אַרבייטען אַרום דעם אַרויסציהען די שיפען וועלען אוודאי געדויערען עטליכע חדשים.

אויב דער ענין זאָל געלונגען, וועט עס זיין אַ זעהר וויכטיגע אַרכעאָלאָגישע געשעהעניש.

אַליאַנס-איזראַעליט פּראָטעסטירט געגען די געשעהענישען ביים כותל-מערבי.

פּ אַ ר י ז, 22. (טעלעגראַפיש דורך יט"א) דער „אַליאַנס איזראַעליט" האָט זיך געווענדעט צום נציב העליון מיט אַ פּראָטעסט געגען די געשעהענישען ביים כותל-מערבי.

ווער קאָן פאָהרען קיין אַרגענטינאַ מיטטיילונג פון דער צענטר. עמיגראַציע-געזעלשאַפט.

ו אַ ר ש ע, (י.ט.א.) די יודישע צענטראַלע עמיגראַציע-געזעלשאַפט אין פּוילען טיילט מיט:

אָנהויבענדיג פון 16 טען אָקטאָבער, האָט דער מלוכה-עמיגראַציע אַמט אויפגעהערט צו געבען ערלויבנישען אויף אומזיסטע אויסלענדישע פּעסער קיין אַרגענטינע. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אינסטרוקציע, וועלכער דער אַרגענטינער קאָנסולאַט האָט בעקומען פון זיין רעגירונג בנוגע געבען די וויזע נאָר פאָלגענדע קאַטעגאָריעס עמיגראַנטען:

א) ערד-אַרבייטער, וועלכע פאָהרען אויפ'ן לאַנד, נישט קיין בוענאָס איירעס.

ב) פּערזאָנען, וואָס האָבען אַרויספאָדערונגען פון זייערע קרובים.

ג) פּערזאָנען, וואָס זענען שוין געווען אין אַרגענטינע און בעזיצען ענטשפּרעכענדע לעגיטימאַציעס.

אויסנאַהמסווייזע וועלען נאָך די אַרגענטינער וויזע בעקומען אַלע עמיגראַנטען, וועלכע האָבען אויסלענדישע פּעסער אויסגעשטעלט אויף אַרגענטינע ביז'ן 20 אָקטאָבער ה. י.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען-שטראַהלען
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 1–3 נאָכמ. און פון 5–7 אָוונד.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע, לישיי און ראַק. רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ- ליכט, עלעקטריא-טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע וואַרטע צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זל.

וויכטיג פאַר מחותּנים!
זאַל קאַלאָסעאום, זאַכאַדניאַ 53
איז צו פערדינגען אויף חתונות מיט די בעסטע געפעסען, פּלאַטען-צוגרייטונג, מיט אַלערליי בעקוועמליכקייטען אויף גינסטיגע בעדינגונגען, אינפאָרמאַציעס פון 12–2 נאָכמ. און פון 7 10 אָוו.
פּריוואַטע אינפאָרמאַציעס ערטיילט:
מ. קורעק, ושעראַמסקאַ 9 און י. דעמבינסקי, קילינסקי 15.

LEKARZ DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 08-31.
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראַנקה. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וועגערישע קראַנקה.
רענטגען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד
צוריקגעקעהרט

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אָן פון 6–8 אָוונד.

ביטשריפט-ביורא
האַכבערג פּאַנסקאַ 1
טעל. 36-77.
ערלעדיגט אַלע אַרט געריכטליכע- און שטייער-אַנגעלעגענהייטען אין אַלע אַמטען אויך אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע רעיעל און פּינקטליך.
בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראַגען נעהם איך פערזענליך אָן צווישען 5–6 נאָכמיטאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַנדזשעיאַ 5
נעמט אָן פון 10–1 מיטאָג און פון 5–9 אין אָוונד.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

„נייער פֿאָלקסבלאַט"

לאָדז. 23 אָקטאָבער 1928

לאָדז. 23 אָקטאָבער 1928

יודען און די מינדערהייטען.

דעפּ. גרינבוים האָט אין רינג געהאַלטען א פאָרטראַג, אין וועלכען ער האָט אַרויסגעזאָגט אַנר. פאָלגענדע געדאַנקען וועגען דער שייכות פון די יידען צום מינדערהייטס־פּראָבלעם בכלל.

— בשעת אַ גאַנצע ריהה פעלקער, וואָס האָבען אַפילו נישט געחלומ'ט, אַז די וועלט־מלחמה וועט זיי ברענגען די פרייהייט און די זעלבסטשטענדיגקייט, פייערען היינטיגעס יאָהר דעם צעהן־יאָהריגען יובל פון זייער זעלבסטשטענדיגקייט, קענען מיר יודען אין איצטיגען מאָמענט נישט פּראַוועגען קיין בעזונדערען איינענעם זעלבסטשטענדיגקייטס־יום־טוב. דאָס איז געשעהן נישט געקוקט דערויף, וואָס מיר יודען, האָבען נאָך דער מלחמה בעקומען מעהר ווי אַלע איבעריגע פעלקער. די יודען האָבען נאָך דער וועלט־מלחמה בעקומען צוויי פייערליכע צוזאָגען פון אַן אינטערנאַציאָנאַלען כאַראַקטער: די פּראָקלאַמירונג פון דאָס רעכט פונ'ם יודענטום אויף אַ נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל און די מינדערהייטס־רעכט, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען פון פעלקער־בונד און זענען אַריינגענומען געוואָרען אַלס טיילען אין די קאָנסטיטוציעס פון די פערשידענע מלוכות.

אין געוויסע יודישע קרייזען האָט דער פּאַקט, וואָס מיר קענען נישט פערצייכענען די זעלביגע דערגרייכונגען, וואָס אַלע איבעריגע פעלקער, אַרויסגערופען אַנ'אַנטוישונג. עס פיהלט זיך אין די יודישע רייהען אַ מידקייט און מען הויבט אָן צו צווייפלען, אויב די נייע וועגען, מיט וועלכע מיר זענען אַוועק אין קאַמף פאַר אונז פאָלקס־עקזיסטענץ, זענען די ריכטיגע, עס שווימט אַרויף די פראַגע, צי וואָלט אפשר נישט ריכטיגער געווען צו גיין לויט די אַלטע, אויסגעטראָטענע וועגען פון צופּאַסען זיך צו דער מעהרהייט. עס ענטוישט דעם גראַנק, אַז די נייע וועגען זענען נאָר נויטיג געווען פאַר'ן פעריאָדע, וואָס האָט געגעבען די מעגליכקייט די יודען זיך צו בעקענען מיט די נייע עקאָנאָמישע בעדינגונגען, מיט דער נייער קולטור, שפּראַך און די נייע געזעצען, וואָס עס האָבען זיך געשאַפען אין די נייע מלוכות, און איצט דאַרפען מיר אָפּ־קערעווען אויפ'ן אַלטען אויסגעטראָטענעם וועג פון צופּאַסען זיך. עס זענען שוין אַפילו פערהאַן קרייזען, וואָס האָבען זיך צוגעפּאַסט. די אַסימילאַציע, וועלכע איז שוין, ווי עס האָט זיך אָפּגעזאָגט, אָפּגע־ווישט געוואָרען פון יודישען לעבען, האָט פונדאַסניי אויפגעהויבען איהר קאָפּ.

אין די דאָזיגע ספקות און אין דער ענטוישונג ליגט אָבער אַ טיפער טעות, עס איז דערביי נישט גענומען געוואָרען אין אַכט, אַז בעת'ן קאַמף פאַר געוויסע פאָלקס־רעכט זענען פערהאַן צוויי מאָמענ־טען דער ערשטער — דער קאַמף פאַר דער פּראָק־לאַמירונג פון די רעכט, און דער צווייטער מאָמענט אַ שווערער און בעדייטענד לענגערער — דער קאַמף פאַר דער פערווירקליכונג פון די פּראָקלאַמירטע רעכט.

אַלץ עפּטער ווערט אַרויסגעזאָגט דער געדאַנק אַז בשעה עס וועלען זיך פערפעסטיגען די פּאָזיצ־יעס פון די נייע פעלקער, בעת עס וועט זיך שטאַר־קען זייער קולטור און שפּראַך, וועט אַ סוף געמאַכט ווערען צו די מינדערהייטס־רעכט בכלל. עס ווערט אויפגעוויזען, אַז דאָס רוב פון די מינדערהייטען, וואָס קעמפּט איצט צוזאַמען מיט די יודען פאַר דער פערווירקליכונג פון די רעכטע, וואָס עס האָט זיי צוגעזאָגט דער פעלקער־בונד, האָט דערין אַ גאָר אַנדער כונה, ווי מיר, יודען. דאָס רוב פון זיי בילדעט אויף געוויסע שטחים נישט קיין מיעוט, נאָר אַ מעהרהייט און האָפט סוף־כל־סוף זיך צו דער־שלאָגען, אַז זייערע פּרעטענזיעס אויף זעלבסטשטענדיגקייט און אומאָפּהענגיגקייט וועלען גענומען ווערען אין אַכט. מיט אַנדערע ווערטער די דאָזיגע מינדער־הייטען שטרעבען צו ווערען מעהרהייטען.

אין דער דאָזיגער פּעסימיסטישער בעציהונג צו דער פערווירקליכונג פון די מינדערהייט־רעכט ליגט אַ טעות. יודען האָבען אין זייער קאַמף אין דער פראַגע שותּפים, וואָס זענען אין דער וועל־כער לאַגע, ווי זיי. אמת, עס קען געמאָלט זיין און מיר שטעהן טאַקע פאַר דער סכנה, אַז די זעלביגע רעכט פאַר דער פערווירקליכונג פון וועל־כע מיר קעמפען, קענען זיך ווענדען נעגען אונז אויב עס זאָל אַנערקענט ווערען, אַז די מינדערהייט־פראַגע דאַרף געשטעלט ווערען אויפ'ן פּרינציפּ פון נעגענזייטיגקייט, טאָ איז אונזער קאַמף פערשפּילט. רעמאָלט בלייבען מיר יודען מחוץ פון גאַנצען שפּיל. האָבען דעריבער טאַקע די יודען אויף דער נענפער מינדערהייטען־קאָנפערענץ אויסגעקעמפט דעם בעד־שלוס, אַז דער קאָנגרעס בעשעפטיגט זיך נאָר מיט פראַגען, וואָס האָבען אַ דירעקטען שייכות צו דער מינדערהייט־פּראָבלעם גופא. דערמיט האָבען זיך די יודען געזיכערט, צוזאַמען מיט זייערע שותּפים אין דעם דאָזיגען קאַמף, די דייטשען, וועלכע זענען פונקט ווי די יודען פערמשפּט אייביג צו פערבלייבען אין אַ סך לענדער אַ מינדערהייט, אַז זייער אייגע־נער כליי־זין זאָל זיך נישט ווענדען נעגען זיי גופא.

וואָס איז שייך דער בעהויפּטונג, אַז די מינדער־הייט־פראַגע קען בכלל פערשווינדען, מחמת אַלע מיעוטים, וואָס זענען קאָנצענטרירט אויף אַ גע־וויסען לאַנד־שטח וועלען סוף־כל־סוף אויסקעמפען זייער זעלבסטשטענדיגקייט, טאָ איז זי, פערשטעהט זיך, נישט קיין נערעכטע. דער געזעץ פון דער גע־

שיכטע לערנט אונז, אַז קיין נאַציאָנאַלע מלוכות קענען קיינמאָל זיך נישט שאַפען. דעריבער איז קלאָר, אַז די מינדערהייט־פראַגע וועט נישט פער־שווינדען און קיי וסיבות צו דער אנטוישונג פון דער פערווירקליכונג פון די מינדערהייט־רעכט, זענען נישט פערהאַן. איינס אָבער טאָרען די יודען נישט פערגעסען, אַז מען קען נישט בעקומען קיין מינדער־הייטען־רעכט, אויב מען בעקומט נישט די אַנער־קענונג אַלס אַ פאָלק, וואָס פּרעטענדירט אויף פריי־הייט און זעלבסטשטענדיגקייט.

בעשולדיגונגען געגען „געזערד"

מצד די בירא־בידזשאַנער יודישע איבערוואַנדערער.

מאָסקווע. (יט"א) די צייטונג „טיכאָאָקע־אַנסקאַיאַ זוויעזדאַ", וואָס ערשיינט אין כאַבאַראָווסק; גיט איבער וועגען אַ שטורמישער פערזאַמלונג פון די יודישע איבערוואַנדערער, וואָס איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אין כאַבאַראָווסק, אויף וועלכער עס זענען געמאַכט געוואָרען שווערע בעשולדיגונגען געגען „גע־זערד", די געזעלשאַפט פאַר יודישע קאָלאָניזאַציע וועלכע פיהרט אָן מיט דער יודישער ערד־איינאָר־דנונג אין בירא־בירזשאַן.

די צייטונג גיט איבער, אַז די איבערוואַנדע־רער האָבען זיך בעקלאָגט, דאָס דער „געזערד" איז שולדיג אין אַלע זייערע ליידען און צרות, אַז צוליב דער שלעכטער אַדמיניסטראַציע פון דעם „געזערד" זענען אַוועקגעפאָהרען צוריק פון 50 ביז 55 פּראָצענט פון די בעסטע עלעמענטען פון די איבערוואַנדערער, אַז אַנשטאָט פינף רובל אַ טאָג, וואָס די איבערוואַנדערער האָבען געזאָלט פערדינען ביי וואַלד־אַרבייט און אין די רייזפלאַנ־טאַציעס, ווי דער „געזערד" האָט זיי געזאָגט, האָ־בען זיי פערדינט צו 75 קאָפּיקעס אַ טאָג און איי־ניגע נאָך ווענינער.

איינער פון די „געזערד"־אַדמיניסטראַטאָרען אין בירא־בירזשאַן, באָסקין, ווערט בעשולדיגט אין ברוטאַליטעט. ווען די איבערוואַנדערער פלעגען קו־מען צו איהם זיך בעקלאָגען, פלעגט ער ענטפערען מיט גראָבע ציניש בעמערקונגען, איינינע מאָל האָט ער פשוט גענומען פאַר'ן קאָלנער און אַרויס־געוואָרפען.

עס ווערט ווייטער אָנגעוויזען, אַז דער „געזערד" אַפּאַראַט איז נישט געווען צוגעגרייט און, אַז די אַרבייט איז געטון געוואָרען אָהן שום אָרדנונג. מען האָט געגעבען ערד־חלקים, אָבער מען האָט נישט געגעבען קיין אינווענטאַר. די פערד האָט מען פער־נאַכלעסיגט און דאָס האָט געפיהרט צו דער „סיבי־רער פעסט". איצט שטעהן די קראַנקע פערד און מען קאָן מיט זיי נישט אַרבייטען. קיין הייזער האָט מען נישט צוגעגרייט. פון מאָסקווע האָט מען אַראָפּ־געבראַכט גוט־בעצאָהלטע פערוואַלטער און בוכ־האַלטערס אין דער צייט, ווען מען האָט זיי געקאָנט בעקומען אין כאַבאַראָווסק אפילו צווישען די איבער־וואַנדערער גופא.

אָבליגאַציעס אויף אַ האַלב מיליאָן דאָלאַר

האָט אַרויסגעלאָזט די אַמעריקאַנער ציונ. אָרגאַניזאַציע.

נ ו י אָ ר ק. (יט"א) די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַ־טען האָט אין פערשטענדיגונג מיט דער אַלוועלט־ליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע בעשלאָסען אַרויס־צולאָזען אָבליגאַציעס אויף אַ סומע פון אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר. די דאָזיגע סומע איז נויטיג, כדי צו פערבעסערען די פינאַנציעלע לאַגע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ. ווי בעד־קאַנט האָט די ציוניסטישע אָפּאָזיציע אין אַמערי־קע שאַרף אָנגעגריפען די ביז־איצטיגע לייטונג, בעשולדיגענדיג זי אין שלעכטער ווירטשאַפט.

ווי עס טיילט מיט איינער פון די פיהרער פון דער אָפּאָזיציע ה' בערענסאָן, איז די אַמעריקאַנער אָרגאַניזאַציע אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר איהרע חובות אין ארץ ישראל־געריכט און עס דראָהט איהר ערקלערט צו ווערען באַנקראָט. לויט בערעכנ־סאָנ'ם ידיעות בעטרעפען די פּאַסיווען פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ארץ ישראל 1.700.000 דאָלאַר בעת די אַקטיווען אין אַמעריקע בעטרעפען 400.000 דאָלאַר. און אַ גרויסער ערד־שטח אין ארץ־ישראל וועמענס ווערט עס איז נישט בעשטימט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער ערקלע־רונג פון דער אָפּאָזיציע האָט דער פּרעזידענט פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע לואי ליפּסקי און דער פּאָרזיצער פון דער פינאַנץ קאָמיס־יע דר. מאַרריסאָן ערקלערט, אַז די אָרגאַניזאַציע האָט זיך געפיהלט מאָראַליש פעראַנטוואָרטליך פאַר פיל פערפליכטונגען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען נאָך מיט אַ צייט צוריק, אין יאָהר 1918, ווען די אָרגאַניזאַציע האָט זיך געפונען אונטער דער לייטונג פון דעם איצטיגען אָפּאָזיציאָנעלען פיהרער ריכטער יוליאַן מעק.

דער תנ"ך און דער דאַנציגער פּאָרט.

ד אַ נ צ י ק. (יט"א) מיט איינינע הונדערט יאָהר צוריק, בעת דער גאַנצער פּאָרט־פערקעהר האָט זיך קאָנצענטרירט אין דעם מאָטלוי־געביט אין דער דאַנ־ציגער נידערשטאָט. האָט מען אין דער אומגעגענד פון דער יודען־גאַס אויסגעבויעט אַ גרויסען פּאָרט־שפייכלער מיט דעם נאָמען „דער אַלטער טעסטאַ־מענט", כדי דערמיט צו סימבאָליזירען דעם שוץ פון תנ"ך איבער דעם דאַנציגער פּאָרט.

אין דער לעצטער צייט, ווען מען האָט פערשי־רענע אַלטע בנינים אומגעוואָרפען כדי צו פערשע־נערען די שטאָט, האָט דער קאָמיטעט פאַר אַלטער־טום־בנינים געפונען פאַר נויטיג דעם שפייכלער־בנין, דער אַלטער טעסטאַמענט צו רעסטאַווירען.

דער האַנדעל מיט פרויען אין דרום־אַמעריקאַ.

אַ קאַפּיטעל איינדריקען פון מיין רייזע אין די דרום־אַמעריקאַנישע לענדער

מ. קריינין, דער בעריהמטער פּעטערבורגער כלל־טוער, איז דער דירעקטאָר פון עמינדירעקט אין בערלין. ער האָט זיך ערשט צוריקגעקעהרט פון אַ שטודיום־בעזוך אין אַרגענטינע. רעד.

פון מ. קריינין.

רעדט מען וועגען פרויען־האַנדעל און פרויען־שוץ אין דרום־אַמעריקאַ, מוז מען רעדען וועגען אַרגענטינע און בראַזיליע אינאיינעם, ווייל די פּלאָג איז אַ געמיינזאַמע

איינענטליך קאָן קיינער נישט זאָגען אויף ווי־וויפיל ס'איז נאָך שטאַרק דער פרויען־האַנדעל אין דרום־אַמעריקע. לויט אַלע סימנים, זאָל ער שוין זיין אָפּגעשוואַכט, אָבער נישט די אַדמיניסטראַציע, נישט די פריוואַטע געזעלשאַפטען נעהמען נישט אָן קיין שום מיטלען די דאָזיגע פראַגע אויפצוקלערען. זיי מיידען דאָס בפירוש אויס. נאָך מעהר: עס עקזיסטירט אַפילו אַ גאַנץ פעסטער צוים צווי־שען די יודישע יודען און די אַזוינערופענע טמאים. נישט נאָר וואָס מען טאָר זיך מיט די לעצטע נישט בעגעגענען, נאָר מען לאָזט זיי אַפילו נישט זיין אונטער איין דאַך מיט סתם־יודען, קיין אַנשטאַלט וויל מיט זיי נישט האָבען וואָס עס איז צו טון. די יודישע טעאַטערס אַנאָנסירען מיט גרויסע אותיות אַז דער אַריינגאַנג פאַר טמאים איז פערבאָטען. אין די קראָמען פערקויפט מען זיי נישט קיין סחורה. אין שוהל לאָזט מען זיי נישט אַריין. אַפילו אויפ'ן בית־עולם האָבען די טמאים אַ בעזונדערען אָרט. זיי זענען פולשטענדיג איזאָלירט און דעריבער האָ־בען זיי אַנ'אייגענע שוהל צום דאַווענען, אַנ'איי־גענעם חזן, שמשים, נאָר צו אַ רב קאָנען זיי זיך בשום אופן נישט דערשלאָגען. אויב איהר זאָלט זיך אָפּשטעלען, רעדען מיט וועמען ס'איז פון די טמאים ווערט איהר בַאַלד אויסגעשלאָסען פון דער גע־זעלשאַפט.

אַזאַ מין בעציהונג איז צו בעוואונדערען, ווייל אין קיין שום לאַנד, אַ חוץ אין דרום־אַמעריקע איז דאָס נישט צו מערקען. פון איין זייט איז דאָס ז זעהר סימפּאַטיש, אָבער פון דער צווייטער זייט גיט דאָס נישט די מעגליכקייט צו בעקומען אַ בעגריף, ווי שטאַרק אָדער שוואַך עס איז דער פרויען־האַנדעל אין דרום־אַמעריקע. עס קען זיין, אַז דער האַנדעל איז אין אַרגענטינע פאַר דער לעצטער צייט פערקלע־נערט געוואָרען, אָבער וועגען בראַזיליע איז דאָס

נאָך שווער צו זאָגען. אין אַרגענטינע זענען איצ־טער בכלל נישטאָ קיין פּראָסטיטוציע־הייזער. די אַלע פּראָסטיטוטקעס זענען פאַנאַנדערגעוואָרפען איבער'ן גאַנצען שטאָדט מעהר ווי א'נע אין אַ הויז טאָר נישט זיין. דעריבער וואַרפט זיך דאָס נישט אַזוי אין די אויגען. און צוליב דעם בעקומט זיך אויך דער איינדרוק, אַז אין אַרגענטינע איז דער פרויען־האַנדעל אָפּגעשוואַכט. לויט די אינסטרוקציעס פון דער אַדמיניסטראַציע, טאָר די פּראָסטי־טוטקע פון קיינעם נישט אויסגעהאַלטען ווערען. זי דאַרף זיין פריי. און דעריבער מעג זי אַליין בייטען די וואוינונג ווען און וואו זי וויל. אין דער אמת'ן אָבער איז די זאַך נישט אַזוי. אַזוי, למשל, האָט מען מיר איבערגעגעבען פאָלגענדיגען פאַקט: מיט אַ יאָהר צוריק איז געקומען קיין אַרגענטינע אַ מיידעל, וועלכע — מען ווייסט נישט צוליב וועלכער סיבה — איז אַריינגעפאַלען צו איינעם אַ פאַרשוין און איז נישט־ווילענדיג פערפיהרט געוואָרען. אפנים אַז פאַקטיש האָט זי דאָס הויז, וואוהין מען האָט זי געבראַכט, נישט פערלאָזען. זענען אַמאָל געקומען צו איהר צוויי יודישע יונגעלייט, האָט זי זיי דער־צעהלט אין וואָס פאַר אַ לאַגע זי געפינט זיך און געבעטען אויף וועלכען נישט איז אופן זי צו בעד־פרייען. די בחורים האָבען זיך נישט געשעהמט, זענען אַוועק צו די געהעריגע אַנשטאַלטען און דאָס אומגליקליכע מיידעל איז מיט דער הילף פון דער פּאָליציי בעפרייט געוואָרען. דאָס מיידעל האָט זיך אויסגעלערענט אַ מלאכה, חתונה געהאַט און פער־בליבען אַנ'אָרענטליכע פרוי.

אָט דער פאַל בעווייזט, אַז די פרויען זענען דאָרטען, אפנים, נאָך נישט פריי אין זייערע בע־וועגונגען. יעדענפאַלס האָט די פראַגע פון פרויען־האַנדעל אין אַרגענטינע דאָך פערלוירען איהר פרי־העררינע שאַרפקייט, וואָס מ'קאָן בשום אופן נישט זאָגען וועגען בראַזיליע. דאָס, וואָס איך האָב גע־זעהן אין ריאָ דע זשאַנייראָ, וועל איך קיינמאָל נישט פערגעסען. אין ריאָ זענען דאָ גאַנצע גאַסען בעזעצט מיט פּראָסטיטוטקעס. איך בין דורכגעגאַנגען צוויי לאַנגע גאַסען פון הונדערטער הייזער, וואָס זענען ספּעציעל געבויט פאַר דעם דאָזיגען צוועק. די פענסטער־טירען געהען אַרויס אויפ'ן גאַס און אַלץ איז אָפען. ביי יעדער פענסטער־טיר זיצט איינע אָדער צוויי פרויען. עס זענען דאָ פאַרגעשטעלט אַלע נאַ־ציעס. מען מערקט אויך יודישע טעכטער, אָבער נישט אויף אַזויפיל, ווי מען זאָגט; און אפשר איז זיי שווער צו דערקענען. איבער די גאַסען שפּאַצירען אַרום מענגעס מענשען אויך פון אַלע נאַציעס, הויפּט זעכליך פון קליינבירגערטום. מען מערקט אויך מאַ־טראָזען, סאָלדאַטען און אפשר אויך אַרבייטער. פּאָ־ליציי האַלט „אָרדנונג". עס זענען דאָ פאַרהאַן

רעסטאָראַנען און קאַפעס, אָבער די פרויען טאָ־רען נישט אַרויף אויף דער גאַס. דאָס שרעקליכסטע איז, וואָס אויף אָט די גאַסען שפּילען זיך קינדער. פון וואַנען האָבען זיך דאָ גענומען קינדער, האָב איך נישט געקאָנט דערגעהן. דורכגעהן אָט דעם קוואַרטאַל רעכענט זיך פאַר אַ זינר. וועגען אָט דעם קוואַרטאַל, וועלכער געפינט זיך כמעט אין צענטער פון הויפּטשטאָדט, שרייבט נישט קיין איינציגע צייטונג. מען רערוועקט נישט די פראַגע, נישט אין פּאַרלאַמענט און נישט אין מוניציפּאַליטעט, פּונקט ווי קיינער ווייסט נישט פון דעם. די דאָזיגע פּאָלי־טיק איז לחלוטין אומפערשטענדליך. לויט דער סטאַ־טיסטיק פון דער אַדמיניסטראַציע, געהערט די גרעסטע צאָהל פּראָסטיטוטקעס צו דער פראַנצויזי־שער נאַציע. אויפ'ן צווייטען אָרט קומען די פּוילישע, ד. ה. יודישע, ווי מען זאָגט. פאַרוואָס דווקא די פּוי־לישע יודען גיבען די גרעסטע צאָהל טמאים, איז אומפערשטענדליך. איך מיין, אַז די דאָזיגע פּראַ־גע וואָלט בעדאַרפט אינגאַנצען אויפגעקלערט ווע־רען. בכלל האָט די גאַנצע פראַגע פון פּראָסטיטוציע און פרויען־האַנדעל בעדאַרפט אַרויסרופען אין דער וועלט אַ גרעסערע אויפמערקזאַמקייט. אין אייראָפּאַ רעדט מען וועגען דעם זעהר ווייניג. דעם קאַמף גע־גען דעם וואָלט מען בעדאַרפט פערוואַנדלען אין אַ בעוועגונג. מיט'ן באָיקאָט אַליין קאָן די דאָזיגע שענד־ליכע דערשיינונג נישט בעקעמפט ווערען.

און איצטער וועגען דעם פרויען־שוץ אין דרום־אַמעריקאַ. אין בוענאָס־איירעס זענען דאָ צוויי אינ־סטיטוציעס, וואָס בעשעפטיגען זיך דערמיט: דער „סאָפּראַטימים", ד. ה. דער יודישער אימיגראַנ־טען־שוץ־פעראיין, און „עזרת נשים". לויט מיין מיי־נונג, וואָלט געווען אַ סך ריכטיגער, ווען די ביידע אינסטיטוציעס פעראייניגען זיך. פאָרלויפיג איז דאָס, אַפנים נישט מעגליך, ווייל עס האַנדעלט זיך נישט נאָר וועגען שיצען די פרויען, נאָר אויך וועגען בעד־זאָרגען זיי. די „עזרת־נשים" איז נישט בכוח די דאָזיגע ביידע אויפגאַבעס צו לעזען. דעריבער פער־נעהמט זי זיך נאָך נאָר מיט דעם פרויען־שוץ, זי פערמאָגט אַ זעהר טיכטיגען אָנגעשטעלטען, וואָס בעזוכט יעדע אָנקומענדע שיף, און האָט דאָס רעכט מיט דער הילף פון דער פּאָליציי, צו פערהאַל־טען יעדע פערדעכטיגע פּערזאָן. אַלע טמאים צי־טערען פאַר איהם און מיידען איהם אויס. ער האָט שוין גערעטעוועט אַ סך פרויען, און ווען ס'קומט, אַז אַליין־שטעהענדיגע פרוי, גיט ער זי איבער אין רשות פונ'ם „סאָפּראַטימים", וועלכער נעהמט אויף זיך די אויפגאַבע צו בעזאָרגען אַזאַ פרוי מיט אַ היים און מיט אַרבייט.

רעדענדיג וועגען פרויען־שוץ און וועגען פרוי־ען־בעוואָרגונג, מוז מען דערמאָהנען די פרוי קאַץ, וועלכע שטעהט בראש פון דער דאָזיגער פעראַנט־וואָרטליכער אַרבייט. פרוי קאַץ האָט גאַנץ גרויסע פערדינסטען. זי האָט אַראָפּגעבראַכט די יתומים פון אוקראַינע, זיי איינגעאָרדענט און זיי געמאַכט

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

23 דינסטאָג ט תרפ"ט תשרי

אָקטאָבער

זון־אויפגאַנג 6.14
זון־אונטערגאַנג 4.31

ענטגילטיגע ליקווידאַציע פון טעקסטיל־שטרייק.

אונטערגעשריבען דעם אָפּמאַך.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ליקווידאַציע פון טעקסטיל־שטרייק, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורך דער שטרייק־קאָמיסיע און אויך דורך דער הויפּט־פערוואַלטונג פון טעקסטיל־פעראיין זענען געב טען געמאַכט געוואָרען פאַרבערייטונגען דורך די אינדוסטריעלער צו לאָזען אין גאַנג זייערע פאַבריקען. געכטען זענען אין אַלע גרעסערע און קלענערע פאַבריקען געמאַכט געוואָרען טעכנישע צוגרייטונגען.

געכטען באַלד אינדערפריה זענען די אַרבייטער געקומען פאַר די פאַבריקען, זיי זענען אָבער נישט אַריין אינעווייניג ביז ס'איז געקומען דער פאַבריקס־דעלעגאַט און מיטגעטיילט וועגען דער ליקווידאַציע פון שטרייק. דאָ און דאָרט איז געקומען צו מחלוקות צווישען די אַרבייטער, פון וועלכע אַ טייל האָט געהאַלטען, אַז מ'האָט געדאַרפט ליקווידירען דעם שטרייק, דער אַנדערער ווידער, אַז דער שטרייק האָט געדאַרפט ווייטער געפיהרט ווערען.

פערזאַמלונג פון פאַבריקס־דעלעגאַטען.

(ב) נעכטען נאָכמיטאָג איז אין די קלאַסען־פעראיינען פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון פאַבריקס־דעלעגאַטען וועגען דער ליקווידאַציע פון שטרייק.

דער לייטער פון טעקסטיל־פעראיין וואַלטשאַק האָט פאָרגעשטעלט די פערזאַמעלטע די מאָטיווען פון אויספיהר־קאָמיטעט ביים ליקווידירען דעם שטרייק אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע. נאָך אַ לייזענשאַפטליכע דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַקצעפּטירען די שטעלונג פון אויספיהר־קאָמיטעט.

נאָך נישט אין אַלע פאַבריקען אַרבייט מען שוין.

(2) די צענטראַלעס פון די טעקסטיל־פעראיינען האָבען מיטגעטיילט זייערע אָפּטיילונגען אויף דער פּראָווינץ, אַז זיי זאָלען איבעררייסען דעם שטרייק און צוטרעטען צו דער אַרבייט.

נעכטען האָבען נאָך נישט געאַרבייט די פאַבריקען שייבלער און גראָהמאַן, שווייקערט, האָפריכטער, גייער, אַלאַרט, ריכטער, דעסערמאַנט און קראַוזע, דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס די פאַבריקס־אַדמיניסטראַציע פון די דערמאָהנטע פאַבריקען האָבען ערקלערט, אַז זייערע פאַבריקען זענען נאָך נישט צוגעגרייט צו לאָזען זיי אין גאַנג.

אין „ווידזעווער מאַנופאַקטור" רעדוצירט מען דעם לוין.

(2) ווען די שפּינערייאַרבייטער פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" זענען נעכטען געקומען צו דער אַרבייט, האָט מען זיי ערקלערט, אַז צוליב דעם, וואָס דער לוין אין דער פאַבריק איז ביז איצט געווען אַ צו־גרויסער האָט די דירעקציע בעשלאָסען צו רעדוצירען די לוינען.

לויט דער נייער טאַבעלע וועלען די אַרבייטער נישט נאָר נישט בעקומען די 5 פּראָצענט הוספה, נאָר די לוינען וועלען נאָך פערקלענערט ווערען פון 9 ביז 35 פּראָצענט.

אַזאַ „בעגריסונג" האָט אויף די אַרבייטער געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם, האָבען תיכף אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג און פעסטגעשטעלט, אַז דאָס רעדוצירען דעם לוין איז אַ נקמה־אַקט מצד דער דירעקציע פאַר דעם, וואָס די אַרבייטער האָבען זיך סאָלידאַריזירט מיט'ן אַלגעמיינעם שטרייק.

צוליב אַזאַ לאַגע האָבען די אַרבייטער ערקלערט אַ שטרייק. די קלאַסען־פעראיינען האָבען אינטערווענירט וועגען דעם ענין ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר.

אין שייבלער'ס פאַבריק אויסגעהאַנגען די שטראָף־טאַבעלעס.

(ב) ווי בעקאַנט איז פאַר דעם טעקסטיל־שטרייק פאָרגעקומען אַ שטרייק אין די פאַבריקען צוליב'ן אַרויסהענגען די שטראָף־טאַבעלעס. דער קאָנפליקט האָט זיך דעמאָלס געענדיגט דערמיט, וואָס אויפ'ן פערלאַנג פון אַרבייטס־אינספּעקטאָר האָבען די פאַבריקאַנטען אַראָפּגענומען די שטראָף־טאַבעלעס. נעכטען ווען די אַרבייטער פון שייבלער און גראָהמאַנס פאַבריק זענען געקומען צו דער אַרבייט האָבען זיי ווידער געטראָפען די שטראָף־טאַבעלעס אויסגעהאָנגען אויף דער וואַנד. די אַרבייטער האָבען צוריק פערלאָזען די פאַבריק און אינטערווענירט אין פעראיין, וועלכער האָט מיטגעטיילט דעם גאַנצען ענין דעם אַרבייטס־אינספּעקטאָר.

דער אינספּעקטאָר האָט צוגעזאָגט זיך צו ווענדען אין פאַבריקס־אַדמיניסטראַציע, אַז די שטראָף־טאַבעלעס זאָלען אַראָפּגענומען ווערען.

(—) אין אַן אינטערוויו האָט דער אַרבייטער־פאָרשטעהער

ה' וואַלטשאַק

ערקלערט: דער פעראיין האָט שוין אַלץ צוגרייט אונטערצושרייבען דעם אָפּמאַך. ווען מען וועט דעם אָפּמאַך אונטערשרייבען, איז נישט בעוואוסט, ווייל דעם טערמין דאַרף בעשטימען דער קרייז־אינספּעקטאָר, וואָס איז שייך דער אַרבייט אין די פאַבריקען וועט זי זיך נאָרמאַל אָנהויבען היינט.

ה' קאַזמיערטשאַק

האָט ערקלערט, אַז דער פעראיין „פּראַצאַ" וועט וואַהרשיינליך דעם אָפּמאַך נישט אונטערשרייבען. די לייטונג פון דעם פעראיין האָט אַ גאַנצע רייהע פאָרבעהאַלטען צו די בעדינגונגען, לויט וועלכער דער אָפּמאַך דאַרף אונטערגעשריבען ווערען, לויט דער מיינונג פון ה' קאַזמיערטשאַק ווערען די אַרבייטער שטאַרק בעעוולה'ט דורך די בעדינגונגען.

דאָס זעלבע האָט אויך ערקלערט דער פאָרשטעהער פון די קריסטליכע פעראיינען ה' מרוק.

אונטערגעשריבען דעם אָפּמאַך.

(2) ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגעטיילט האָט דער אַרבייטס־אינספּעקטאָר, נאָכדעם ווי ער האָט זיך דערוואוסט וועגען בעשלוס פון טעקסטיל־פעראיין איבערצורייסען דעם שטרייק, פאַרגענומען שריט צוזאַמענצורופען אַ קאָנפערענץ פון פאָרשטעהער פון די טעקסטיל אַרבייטער־פעראיינען מיט די אינדוסטריעלער, כּדי אונטערצושרייבען דעם אָפּמאַך.

די דאָזיגע קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען נעכטען אין אָוונט אין לאָקאַל פון אינדוסטריעלער פערבאַנד. מצד דעם טעקסטיל־אַרבייטער־פעראיין זענען געווען פאָרטרעטען דעפּ. שטשערקאָווסקי, וואַלטשאַק און גאַלינסקי, מצד די פאַבריקאַנטען — אינזש. רומפּעל און גוטקע.

אַלס ערשטער פונקט פון דער קאָנפערענץ איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פאָדערונג וועגען אויסצאָהלען די אַרבייטער אַ קאָנטאָ אין דער גרויס פון צוויי וועכענטליכען לוין, וועלכע די אַרבייטער זאָלען אומקעהרען אין ראַטען ערשט אין פעברואַר. די אַרבייטער פאָרשטעהער האָבען מאָטיווירט זייער פאָדערונג מיט דעם, אַז די טעקסטיל־אַרבייטער, וועלכע אַרבייטען אויף הונגער־לוינען זענען נישט געווען אומשטאַנד אָפּצושפּאָרען עפּיס געלד אויף אַ שוואַרצער שעה, בעת דעם צוויי וואָכיגען שטרייק האָבען די שטרייקענדע זיך געמוזט זיך אויסבאָרגען געלד אויף אויסצוהאַלטען.

דער פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער אינזש. רומפּעל האָט ערקלערט, אַז די פאַבריקאַנטען קאָנען נישט נעהמען אויף זיך אַזאַ התחייבות, דאָס אויסצאָהלען אַ קאָנטאָס איז אַ זאַך פאַר יעדען אונטערנעהמער בעזונדער. דער אינדוסטריעלער פערבאַנד וועט זיך נישט געגען שטעלען דאָס אויסצאָהלען די אַרבייטער אַ קאָנטאָס.

אַ לעבעדיגע דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען די פראַגע וועגען אָנערקענען פאַבריקס־דעלעגאַטען. לסוף האָבען די אינדוסטריעלער ערקלערט: אין דעם אַרבייטס־רעגולאַמין וועט אַריינגעשטעלט ווערען אַ פונקט, אַז די ווענדונגען און פאָדערונגען פון די אַרבייטער דאַרפען איבערגעגעבען ווערען דער פאַבריקס־אַדמיניסטראַציע דורך אויסגעוועהלטע דעלעגאַטען.

אַלס דעלעגאַטען קאָנען געוועהלט ווערען נאָר אַרבייטער פון דער געגעבענער פאַבריק. די דעלעגאַטען קאָנען זיך פערשטענדיגען מיט די אַרבייטער נישט אין דער אַרבייטס־צייט.

די פאָרשטעהער פון די טעקסטיל־אַרבייטער האָבען אויך אויסגעאיבט אַ דרוק אויף די אינדוסטריעלער, נישט צו ענטזאָגען קיין אַרבייטער פאַר'ן בעטייליגען זיך מיט'ן שטרייק.

צום סוף פון דער קאָנפערענץ איז פון ביידע צדדים אונטערגעשריבען געוואָרען פאָלגענדער אָפּמאַך:

אַלע לוינען פון די טעקסטיל־אַרבייטער ווערען פון 22. ד. ח. אָן געהעכערט אויף 5 פּראָצ. דער אָפּמאַך פערפּליכטעט ביידע צדדים ביז דעם 1־טען פעברואַר 1929. נאָך דעם טערמין האָט יעדער צד דאָס רעכט צו קינדיגען דעם אָפּמאַך פאַר'ן 15־טען פון יעדען חודש. נאָך אַזאַ קינדיגונג הערט אויף דער אָפּמאַך צו פערפּליכטען דעם ערשטען מאָנטאָג פון קומענדיגען חודש.

ווען איין אַרבייטער אַרבייט אויף 4 שטול בעקומט ער: שטול מיט אַ קעטע־שיצער 25 פּראָצ., אָהן אַ קעטע־שיצער 35 פּראָצ. פאַר יעדער ווייטערער שטול 10 פּראָצ. העכער. פאַר דער צייט ווען די אַרבייט ווערט איבערגעריסען אויף מעהר ווי איין שעה אין טאָג אָדער מעהר צוויי שעה אַ וואָך, בעקומט דער אַרבייטער בעצאָהלט.

פאַרשריפטען פאַר באַהן־פּאַסאַזשירען

(2) פונ'ם 1. נאָוועמבער אָן וועט אויף די פּוילישע באַהנען פערפליכטען נייע פאָרשריפטען פאַר פּאַסאַזשירען.

אין דעם רעגולאַמין ווערט געזאָגט: אַ פּאַסאַזשיר, וועלכער פערמאָגט אַ בילעט, קאָן איבערפיהרען מיט זיך 2 קינדער אין דער עלטער ביז 4 יאָהר, אויב די קינדער פערנעהמען נישט קיין בעזונדער אָרט; קינדער אין עלטער מעהר ווי 4 יאָהר דאַרפען שוין אַ האַלבען בילעט.

אַ בילעט אויף 150 קילאָמעטער איז גילטיג אַ מעת־לעת און ווייטערע שטרעקעס, יעדע 200 קילאָמעטער — אַ מעת־לעת אין דער גרעניץ פון גילטיגקייט פונ'ם בילעט קאָן די רייזע איבערגעריסען ווערען.

אויב דער רייזענדער מעלדעט דעם קאָנדוקטאָר, אַז ער האָט נישט בעוויזען צו קויפען ביי דער קאַסע קיין בילעט — צאָהלט ער נאָר פאַר'ן בילעט און צאָהלט צו נאָר איין זלאָטע. אויב צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ מוז דער פּאַסאַזשיר פאָהרען אין אַ נידריגערען קלאַס, ווי ער האָט אויסגעקויפט דעם בילעט, האָט ער דאָס רעכט צו פאָדערען מען זאָל איהם אַרויסצאָהלען דעם אונטערשיד פון די בילעטען.

אין וואַגאָן וועלען נישט אַריינגעלאָזט ווערען קיין שכור'ע, קיין קראַנקע, וועלכע קענען זיין נישט אָנגענעהם, אָדער געפעהרליך פאַר די איבריגע פּאַסאַזשירען.

רייזענדע קענען מיט נעהמען האַנד־באַגאַזש ביז 25 קילאָגר.

קליינע הינטלעך און פייגעלעך קען מען מיטנעהמען אין וואַגאָן אויב די איבריגע פּאַסאַזשירען וועלען נישט האָבען גאָרניט דאַגעגען. מיט גרויסע הונט קען מען פאָהרען נאָר אין בעזונדערע אָבטיילונגען.

מיליטערישע ענינים.

(—) ווי עס אינפאָרמירט אונז די מיליטערישע מאַכט וועלען די פּערזאָנען, וועלכע זענען אַריינגעצויגען אין די מיליטער־רייהע פונ'ם לעצטען פאַר לויט דער קאַטעגאָריע א. נאָכ'ן אָנקומען אין זייערע פּולקען ווידער אַמאָל מעדיציניש אונטערזוכט ווערען. דאָס ווערט געמאַכט צוליב דעם, וואָס פון דער צייט פון דער קאָנטראָל־קאָמיסיע ביז'ן אַריינציהען אין די מיליטער־רייהען האָט דער מיליטער־פערפּליכטענדער געקענט קראַנק ווערען, עס קאָנען זיך מאַכען פאַלען פון פעהלערהאַפטער דיאַגנאָזע בעת דער קאָנטראָל־קאָמיסיע. דער צווייטער קאָנטראָל אין פּולק, וועט פערהיטען פון אָננעהמען קראַנקע אין די מיליטער רייהען.

לויט אַ פאַראָרדנונג איז דער ראָקטאָר אין פּולק מחויב, אין משך פון 2 וואָכען, דורכצוקאָנטראָלירען אַלע רעקרוטען. ווען דער ראָקטאָר בעמערקט עפּיס אַ דעפעקט ביים רעקרוט, שיקט ער איהם אָפּ אין מיליטערישען שפּיטאָל, וואו ער ווערט אָבסערווירט דורך ראָקטוירים ספּעציאַליסטען. ווען מען שטעלט פעסט ביים רעקרוט עפּיס אַ דעפעקט, אָדער אַ קרענק, ווערט ער באַלד בעפרייט.

אַלע בקשות מצד די רעקרוטען וועגען רעווידירען די בעשלוסען פון דער פּאָבאָר־קאָמיסיעס זענען צוליב דעם, איבעראַנצען איבריג, און זיי ווערען נישט אַדורכגעקוקט, נאָר די פּערזאָנען, וועלכע האָבען „אָדראָטשעניעס" און רעזערוויסטען קענען בעטען וועגען ענדערען זיי די קאַטעגאָריעס. זיי דאַרפען ווענדען זייערע בקשות צו דער לאָקאַלער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט.

אַרעסטירט אַן'אונטערצינדער.

(2) פאַרגאַנגענע וואָך איז אין בזשעזשנא, שעראַדזער פּאָוויאַט, אויסגעבראָכען אַ שׂרפה, וועלכע האָט אָנגעמאַכט שאָדענס אויף אַן'ערך 20 טויזענד זלאָטיס. דאָס פייער איז אויסגעבראָכען אין הויז פון אַ געוויסען זאַביעגאַלאַ. בעת דער אויספאָרשונג האָט זאַביעגאַלא ערקלערט, אַז ער איז חושד אין אונטערצונדען זיין פערמעגען, זיין געוועזענע געליבטע אַנטאָנינאַ רוטקאָווסקאַ. רוטקאָווסקאַ האָט געהאַט פון זאַביעגאַלאַ'ן 2 קינדער, אָבער דער לעצטער האָט זי דערנאָך אַוועקגעוואָרפען.

ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז רוטקאָווסקאַ איז אינגאַנצען אונשולדיג, און אַז דאָס הויז האָט אונטערגעצונדען זאַביעגאַלאַ אַליין כּדי צו בעקומען אַסעקוראַנץ. זאַביעגאַלא איז אַרעסטירט.

קאָנטראָל־פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאָוואָ־טאַרגאָוואַ 18 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1900, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף Ki — Km

מאָרגען — Kn—Kr.

אויף קאָנסטאַנטינער 62 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1903, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען אויף די בוכשטאַבען KI—Kp.

מאָרגען — Kr—Kz.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

היינט דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוירענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 5. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

F. G. H. Ch.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש־פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

ביים רעגיסטרירען זיך דאַרף מען מיטברענגען אַ פּאַס מיט אַ פאָטאָגראַפיע, אָדער אַן'אַנדער דאָקומענט, וואָס בעשטעטיגט די אידענטישקייט פון דער פּערזאָן. פאַר נישט מעלדען זיך צו דער רעגיסטראַציע דראָהט אַ שטראָף.

פּערזאָנען מיט „קאַרטאַ־פּאָביטו" דאַרפען זיך אויך רעגיסטרירען.

היינטיגער בלימעל־טאָג לטובת „קרן־החלוץ".

ווי בעוואוסט קומען פאָר פון צייט צו צייט זאַמלונגען לטובת דעם החלוץ־פאָנד, וועלכער ערמעגליכט די אויסבילדונג פון הונדערטער חלוצים צו זייער צוקונפטיגער פּיאָנערישער אַרבייט אין ארץ־ישראל. דער היינטיגער אָפּצייכנונג לטובת „קרן־החלוץ" דאַרף ברייט אונטערשטיצט ווערען.

שטרייק פון פליישער־אַרבייטער

(2) אין די היגע שעכט־הייזער קומט איצט פאָר אַ שטרייק פון די פליישער־אַרבייטער, ביים שעכטען די בהמות זענען בעשעפטיגט די קצבים אַליין. צוליב דעם האָבען די הורטאָווניקעס בעשלאָסען צו רעדוצירען מיט 5 גראָשען אַ קילאָ פלייש פאַר די קצבים.

טראַגישער זעלבסטמאָרד.

(—) אויף אַליע קאָשטשושקי 22 איז נעכטען ביינאַכט פאָרגעקומען אַ שרעקליכער טראַגישער זעלבסטמאָרד. דער 25־יעהריגער פ.א. אַ סובלאָקאַטאָר פון דער פאַמיליע הערמאַן, וועלכער וואוינט אין דעם הויז, איז אַרויסגעשפּרונגען פון פענסטער פונ'ם 3. שטאָק. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד האָט איהם די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שטעטישען זאַמעלפּונקט, ווייל אין די שפּיטאָלען איז קיין אָרט נישט געווען.

די סיבה פון דעם שרעקליכען זעלבסטמאָרד איז — אַרבייטסלאָזיגקייט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(ב) ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצקאַ 50), ק. כאָנדזשינסקי (פּיעטריקאָווער 114), וו. סאָקאָלעוויטש (פשעיאַזד 19), ר. רעמבינסקי (אַנדזשעיאַ 28) י. זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), מ. קאַספּערקעוויטש (זגיערסקאַ 54), ס. טראַווקאָווסקאַ (בזשעשינער 56.

עקסמיטירט אַ בית-תפלה.

(—) אויף פּאָלודניאָווע 25 איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זעהר אויפרעגענדער פאַל, אין דעם הויז געפינט זיך אַ ראַדאָמסקער שטיבעל און אַ שוהל פון קוה בעזיצער-פעראיין. צוליב אַ סכסוך פון די גבאים פון די שוהלען מיט׳ן הויזווירט, האָט דער לעצטער אַ געוויסער ראָזען איינגעגעבען אין געריכט און ארויסבעקומען אַנ׳עקסמיסיע. נעכטען איז געקומען דער קאָמאָרניק מיט עטליכע קריסטליכע אַרבייטער, וועלכע האָבען אָנגעהויבען אַרויסטראָגען אַלע זאַכען פון שוהל. די קריסטליכע אַרבייטער האָבען אַרויסגעטראָגען דעם ארון-קודש ספרים און אַנדערע זאַכען. קיין שום אינטערווענצען ביי ה׳ ראָזען האָבען נישט געהאָלפען. די אַלע זאַכען פון שוהל געפינען זיך ביז איצט אויפ׳ן הויף.

צווישענשטעטישע אונטערערדישע טעלעפאָן-ליניעס.

(—) דעם קומענדיגען פריהלינג וועט רעאַליזירט ווערען דער גרויסער פלאַן אַדורכצופיהרען אַ אונטערערדישע טעלעפאָן-ליניע.

דער ערשטער קאַבעל וועט אַדורכגעפיהרט ווערען פון וואַרשא דורך לאָדז קיין קאַטאָוויץ. אין קאַטאָוויץ וועט דער קאַבעל האָבען אַ פערבינדונג מיט בערלין און פראָג.

די פערבינדונג פון לאָדז מיט וואַרשא ענטשטעהט איצט דורך 6 לופט-ליניעס. די ליניעס זענען איצט אַזוי בעשווערט, אַז עס שטייגט איבער עטליכע מאָל די נאָרמאַלע לאַגע.

דורך דעם נייעם קאַבעל וועט מען זיך קענען פערבינדען דורך 40 ליניעס, און אַ חוץ דעם וועט פון דעם הויפּט-קאַבעל געפיהרט ווערען צווייגען צו די נאָהענסטע שטעט אין אינדוסטריע-צענטרען.

ראָס מיניסטעריום פון פאָסט און טעלעגראַף האָט שוין בעקומען איינינע אָפערטען אַדורכצופיהרען דעם קאַבעל און אַוועקשטעלען פערשטאַרקונגס סטאַנציעס ר. ה. אַמפּלי פיקאַטאָרען.

צום שטרייק פון די יודישע אַרבייטער אין די לאָדזער שחט-הייזער.

די יודישע אַרבייטער אין די לאָדזער שחט-הייזער שטרייקען, ווייל זיי ווילען אין אַ געוויסער מאָס זיך אויסבעסערן זייער קלאָגעדיגע לאַגע, אין וועלכער זיי געפינען זיך, שטעהענדיג שוין 4 יאָהר ביי די זעלבע אַרבייטס-פרייזען, טראָץ די גרויסע ענדערונגען אין די קאָסטען פון מענשליכען געברויך אין משך פון די 4 יאָהר, דאָס, וואָס ס׳קען נישט אָפגעלייקענט ווערען. די אַרבייטער פאָדערן אַ הוספה פון איין גראָשען אויף אַ קילאָ פלייש, און פאַר דער חוצפה פון די אַרבייטער צו פאָדערן, האָבען די קצבים בעשלאָסען אויסצוהונגערן די אַרבייטער און צוזאַמען מיט דעם בעשלוס אויך בעשלאָסען צו געבען דער בעפעלקערונג אַ מתנה פון 5 גראָשען פון אַ קילאָ פלייש אין הורט. און אַט שרייבען די קצבים: די אַרבייטער שטרייקען, די קצבים מוזען אַליין אַרבייטען ביי די בהמות. בלייבט זיי דאָס אַרבייטס-געלד, שענקען זיי דאָס דער בעפעלקערונג אַלס מתנה. ווי שענדליך און ברוטאַל דאָס איז. בלוטיגע אַרבייטער-גראָשענס אַ מתנה דער בעפעלקערונג. מיר זענען איבערצייגט, דאָס די לאָדזער בעפעלקערונג וועט זיך אין דעם פאַל אָריענטירען און די „מתנה" ווי געהעריג אָפּשאַצען. מיר האַלטען, אַז מיט דער שענדליכער „מתנה" פאַר דער בעפעלקערונג זענען די קצבים אויסען צו פערדעקען דעם שענדליכען ציל אויסצוהונגערן די אַרבייטער. זאָל דאָס די עפענטליכקייט משפט׳ען.

פּראָפ. אַרבייטער-פעראיין פון פלייש-אינדוסטרי אין לאָדז.

בילדונגס-קורסען פאַר אַרעסטאַנטען.

(מ) אין חודש יאַנואר האָט דער מאַגיסטראַט איינגעאָרדענט בילדונגס-קורסען פאַר אַרעסטאַנטען אין די טורמעס אויף קאָפּערניק אין נאַוואַ-טאַרגאָווע.

צוליב דעם, וואָס די רעזולטאַטען פון די דאָזיגע קורסען זענען זעהר גוטע האָט דער מאַגיסטראַט בעשלאָסען זיי צו פערגרעסערען.

אין טורמע אויף קאָפּערניק נאַס ווערען געפיהרט 2 קאָמפּלעטען: פאַר יוגענדליכע ביז 18 יאָהר און פאַר עלטערע. אין יוגענדליכען קאָמפּלעט קומען די לימודים פאַר 2 שעה טעגליך און נעהמען אַרום פאָלגענדע געגענשטאַנדען: פּויליש, רעכענען, נאַטור-וויסענשאַפטליכע שמועסען, געאָגראַפיע, גימנאַסטיק און זינגען. חוץ דעם ווערט געפיהרט פאַר די יוגענדליכע איינבינדער און טישלער-וואַרשטאַטען, וואו די יוגענדליכע אַרעסטאַנטען אַרבייטען צו 3 שעה טעגליך.

אויף די קורסען פאַר דערוואַקסענע קומען פאַר 2 שעה טעגליך, דאָסזעלבע איז אויך אין טורמע אויף נאָוואַ טאַרגאָווע.

הויזבעזיצער, פיהרט אַדורך אַ רעמאָנט אין אייערע הייזער!

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך האָט די בוי-אינספּעקציע ביים מאַגיסטראַט בדעה זיך צו ווענדען צו די הויז-בעזיצערס מיט אַנ׳אויפרוף, אַז זיי זאָלען אַליין קאָנטראָלירען און רעמאָנטירען זייערע הייזער. אויב די נויטיגע רעמאָנטען וועלען נישט אַדורכגעפיהרט ווערען, וועט די בוי-אינספּעקציע נאָך אַ קאָנטראָל דעם נויטיגען רעמאָנט אויפ׳ן חשבון פון דעם הויז-בעזיצער אַדורכפיהרען און די הויז-בעזיצער וועלען אַ חוץ דעם שטרענג בעשטראָפט ווערען.

פערזענליכעס.

דער לאָדזער בירגער אַנטאָני נאָוואַר האָט געענדיגט דעם יורידישען פאַקולטעט ביים יאַגעלאָן-אוניווערסיטעט אין קראַקאָ, מיט׳ן טיטול פון מאַגיסטער פון רעכט.

גנבות אין קאָשטשאָלען.

(—) עהרענעכטען האָט די אויספאָרשונגס-מאַכט בעקומען אַ ידיעה, אַז אין דער קירכע אין ווירזעוו איז פאָרגעקומען אַ גרויסע גנבה. די גנבים האָבען צוגענומען 5 גרויסע לייכטערס, 7 קלענערע לייכטערס, 2 בעכער און 2 פּושקעס מיט געלד.

דער אויספאָרשונגס-אַמט האָט רעלעגירט עטליכע אַגענטען מיט דעם פּאָליציי-הונד „לאָרד".

נאָך עטליכע שעה האָט מען געפינען די געגנבעטע זאַכען איינגעגראָבען אין פעלד ביי דער באַהן-ליניע.

נעכטען 6 אַ זייגער אין דער פריה האָט דער אויספאָרשונגס-אַמט ווידער-אַמאָל בעקומען אַ ידיעה אַז ס׳איז פאָרגעקומען אַ גנבה אין דער קירכע אין ראַראַגאָשטש, און ווידעראַמאָל האָט דער פּאָליציי-הונד „לאָרד" געפונען די גנבה. די געגנבעטע זאַכען האָט מען געפונען בעהאַלטען אין אַ נאָהענטער ציגעלניע. די פּאָליציי איז שוין אויף די שפּורען פון די גנבים.

Dr. Z. Rakowski

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 13-27.

הוספה-פאָדערונג פון מעטאַל-אַרבייטער.

(2) ווי בעוואוסט האָט דער פעראיין פון די מעטאַל-אַרבייטער, נישט קוקענדיג אויף דער אַקציע פון די טעקסטיל-אַרבייטער, זעלבסטשטענדיג געפיהרט אַ לוין-אַקציע פאָדערענדיג 20 פּראָצענט הוספה.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז נעכטען פאָרגעקומען, אונטער׳ן פאָרזיץ פון קרייז-אינספּעקטאָר אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ און נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע האָבען די אינדוסטריעלער פאָרגעלעגט 5 פּראָצענט הוספה. די אַרבייטער-פאָרשטעהער האָבען דעם פאָרשלאַג נישט אַקצעפּטירט, ערקלערענדיג, אַז זיי מוזען זיך פערשטענדיגען מיט זייערע בעפולמעכטיגטע.

אַ נייער אַקאַדעמישער קרייז אין לאָדז

די אַקאַדעמיקער פון לאָדז, סימפּאַטיקער פון דער ציוניסטישער אַרבייטס-פּאַרטיי „התאחדות", וועלכע ווייזען דעם גרעסטען טייל פון יאָהר אין לאָדז, האָבען בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען אַ־אַ־דעמישען קרייז אויפ׳ן נאָמען פון א. ד. גורדון. דער ציל פון׳ם קרייז איז צו פּערטיפען די ציוניסטישע אידעאָלאָגיע פון זיינע חברים און צו פערשפּרייטען יודישע קולטור צווישען די יודישע מאַסען.

פון געריכט.

נאָכגעמאַכט אַ פאַבריק-מאַרקע.

(2) אַ געוויסער מענדעל באַכאַריער האָט בעשלאָסען אויסצונוצען די פאַבריק-מאַרקע „דריי פערדלעך" אויף זיינע ערגערע גאַרן-אויסאַרבייטונגען. דערפאַר האָט איהם דאָס קרייז-געריכט פער׳משפט אויף 2 חדשים טורמע. צוליב דער אַמנעסטיע ווערט איהם אָבער די שטראָף געשאָנקען. ער דאַרף אָבער בעצאָהלען די ציוויל-מאָהנער די לאָדזער גאַרן-פאַבריק איין זלאָטע.

בעשטראָפט הויז-בעזיצער.

(2) אין פרידענס-געריכט זענען פאָרגעקומען 2 פּראָצעסען געגען הויז-ווירטען, וועלכע האַלטען נישט אין אָרדנונג זייערע הייזער.

איינער יוזף דאַווידאָוויטש (זשעלאָנאַ 45) האָט בעקומען, דערפאַר וואָס די לאָקאַטאָרען פון זיין הויז האָבען אַ לענגערע צייט געמוזט נעהמען וואַסער אין אַנ׳אַנדער הויז, — 500 זלאָטעס שטראָף 3 טעג אונבעדינגטען אַרעסט און 50 זלאָטעס געריכטס-קאָסטען.

דער צווייטער הויזבעזיצער יוזעף מאַרצינקאָווסקי (לאָנטשנאַ 29) האָט אָנגעהויבען רעמאָנטירען ביי זיין לאָקאַטאָר וויהס דעם סופיט און פלוצים ערקלערט, אַז ווייטער קען ער דעם רעמאָנט נישט אַדורכפיהרען, ווייל ער האָט נישט קיין געלד. וויהס האָט זיך מיט זיין פאַמיליע געמוזט אַרויסציהען פון דער דירה.

דאָס געריכט האָט פער׳משפט דעם בעל-בית אויף אַ שטראָף פון 500 זלאָטעס און 50 זלאָטעס געריכטס-קאָסטען.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. אַז. וו.

אורין-אַנאַליז — 4 זל.

פון פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציונ. אָרגאַניזאַציע.

אויף די לעצטע פאָרלעזונגען פון פאָלקס-אוניווערזיטעט האָבען צוגעצויגען אַ גרויס פּובליקום. בעזונדערס שטאַרק זענען געוואָרען בעזוכט די 4 פאָרלעזונגען, וואָס זענען פאָרגעקומען היינטיגען זונטאָג אין די פערשידענע טיילען פון דער שטאָט: אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (ד״ר פרענקעל), אין האַנדווערקער-פערבאַנד (יוסף הערשקאָוויטש), אין „בני ציון" אויף רזגאָווסקאַ גאַס ד״ר פעלדמאַן און אין „סיני" אויף גלובנאַ 62 (אַ. לובאַשיצקי).

צוליב דער אָפּוועזענהייט פון דירעקטאָר בראַנדשטעטער, וועלכער האָט געזאָלט היינט האָבען אַ פאָרלעזונג אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איבער אַקטועלע פּעדאַגאָגישע פּראָבלעמען, וועט היינט 8 אָוונד פאָרקומען די צווייטע לעקציע פון בעקאַנטען יודישען געלעהרטען און שריפטשטעלער ד״ר א. ש. קאַמיעניעצקי איבער פּאַלעסטינאָגראַפיע. דער אַריינגאַנג צו די פאָרלעזונגען איז פריי.

פלוצלינג געשטאָרבען.

נעכטען ביינאַכט איז אין שניידער-וואָרקשטעל פון מאַ-דקאָוויטש און טשאַפּניק אויף פּעטריקאָווער גאַס געקומען וועגען אַרבייט דער קירזשנער שמחה קריגער. אין מיטען איז איהם נישט גוט געוואָרען און ביז ס׳איז אָנגעקומען אַ דאָקטאָר איז קריגער געשטאָרבען.

אַ דאַנק די בעמיהונגען פון „חסד של אמת" איז געלונגען דעם קערפּער פון פערשטאָרבענעם איבערצופיהרען אין זיין וואוינונג. מיט דער לויה פערנעהמט זיך „חסד של אמת".

פון „וו. י. ז. אַ."

מאָרגען, מיטוואָך, דעם 24 ד. ח. 9 אַ זייגער אין אָוונד, בעת דעם רעגולערען טיי אין דעם לאָקאַל פון פרויען קלוב „וו. י. ז. אַ." וועלען רעציטירט ווערען די שריפטען פון די בעוואוסטע יודישע שריפטשטעלער: פרץ, שלום עליכם, אַש א. אַ. אַריינגאַנג פאַר מיטגלידערינס — פריי.

קינאָ „לונאַ".

אין „לונאַ" געהט דער פילם, אויסגעפיהרט פון דער „פאַקס" פילם-געזעלשאַפט „טיטאַניק".

דער פילם וועלכער בעזיצט אַנ׳ערשטקלאַסיגע אויסשטאַטונג און רעזשיסעריע פון דעם בעריהמטען רעזשיסער אַלאַן דוואַן שטעלט פאַר די בעגעהרעניששען און ליידען פון אַ יונגען מענש, וועלכער שטרעבט קיין ניו-יאָרק, וויל דאָרט זעהען די גרויסע וואָלקען-קראַצערס, האָט גרויסע נייגונגען צו אַרכיטעקטור, וואָס עס געלינגט איהם אויך.

באַלד נאָך זיין אָנקומען דאָרט, געהט ער אָנאָבגעריסענער, נאַקעט און באָרוועס אין מזרח-טייל פון ניו-יאָרק, וועלכער איז מעהרסטענס בעוואוינט פון יודען עמיגראַנטען, וועלכע לעבען אין שווערע בעדינגונגען, און ליידען נויט.

דאָס בילד שילדערט אויך די גרויסע קאַטאַסטראָפע פון דעם ריזען-אָקעאַן-שיף „טיטאַניק", די הערצרייסענדע סצענעס, דאָס אומקומען פון טויזענדער מענשען.

די ראָלען ליגען אין די הענד פון ערשטקלאַסיגע אַרטיסטען, בעקאַנטע שוישפּילער, ווי דעם יודישען אַרטיסט דאַווידסאָן, געאָרג אַבריען, און די שענסטע אַרטיסטקע ווירגיניאַ וואַלי אין די הויפּט-ראָלען.

טעלעגראַמען.

די אונגאַרער סטודענטען הערן נישט אויף צו ווילדעווען.

בודאַפּעשט, 22 (ספּ. טעל.) נעכטען זענען אויף פיל גאַסען פאָרגעקומען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען צווישען די סטודענטען און אַרבייטער. פּאָליציי האָט געפּרובט פונאַנדערטרייבען די צדדים, דערביי זענען אַרעסטירט געוואָרען 50 פּערזאָן.

אַ גרופּע פון 150 אַרבייטער האָט איינגעאָרדענט אַ דעמאָנסטראַציע פאַר דער פּאָליציי-דירעקציע. די פּאָליציי האָט צוטריבען די דעמאָנסטראַנטען מיט קאַלט געוועהר און פיל פון די דעמאָנסטראַנטען פערוואונדעט.

בודאַפּעשט, 22 (אַט"ע). „נעט פּאָצי נאַפּלאָ" טיילט מיט, אַז דער רעקטאָר פון בודאַפּעשטער אוניווערזיטעט האָט בדעה צו שליסען אויף איניגע טעג די אוניווערזיטעט, אָדער ערקלערען אויף עטליכע טעג פעריען. אויב אין פערלויף פון דער צייט זאָל די רוה נישט צוריקגעשטעלט ווערען וועלען די סטודענטען מוזען פערלירען אַ סעמעסטער.

פאָרד — כינעזישער בעל-יועץ?

ניו-יאָרק, 2 (אַטע) די אַמעריקאַנער פּרעסע טיילט מיט, אַז די נאַציאָנאַלע רעגירונג אין כינאַ האָט זיך געווענדעט צו פאָרד און נאָך 4 אַמעריקאַנער פינאַנסיסטען, אַז זיי זאָלען אָננעהמען די עהרען-אַמטען פון פינאַנץ-יועצים פון דער כינעזישער רעגירונג.

פאָרד האָט ערקלערט פאַר פּרעסע-פאָרשטעהער, אַז אָפיציעל האָט ער נאָך אַזאַ פאָרשלאַג נישט בעקומען, אויב אָבער אַזאַ פאָרשלאַג וועט איהם געמאַכט ווערען וועט ער איהם גערן אָננעהמען.

אָרדענטע פאַר ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש) „זאַ סוואָבאָרו" טיילט מיט, אַז די אַנטאַנט-מלוכות האָלטען אין בעשטימען אַ לעבענסלענגליכע סובסידיע פאַר׳ן געוועזענעם הויפּט-אָנפיהרער פון דער רוסישער אַרמעע, ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש. דער געוועזענער גרויספירשט וואוינט איצט אין פראַנקרייך און געפינט זיך אין אַ שווערער מאַטעריעלער לאַגע.

אויסלענדישע אַרטיסטען וועלען נישט בעקומען קיין אויפענטהאַלטס-רעכט אין פּוילען

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש) דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט צו די דירעקטאָרען פון טעאַטעררען, קאַבאַרעטען א. אַז. וו. פונאַנדערגעשיקט אַ מיטטיילונג, אַז אין דער צוקונפט וועלען פאַר אויסלענדישע אַרטיסטען נישט ערטיילט ווערען קיין ערלויבענישען אויף אַריינצופאָהרען קיין פּוילען אויב זיי קומען צוליב פערדינסט-צוועקען. ס׳וועלען פאַר זיי אויך נישט פערלענגערט ווערען די ערלויבענישען אויף ווייטערען אויפענטהאַלט.

ס׳ווערט דעריבער, כדי אויסצומיידען אומוויסטע אונאַנעמליכקייטען, רעקאָמענדירט נישט צו שליסען קיין קאָנטראַקטען מיט אויסלענדישע אַרטיסטען.

וואַרשאַווער מאַגיסטראַט מוז בעזאָרגען מיט וואוינונגען 1000 פאַמיליעס פון עקסמיטירטע.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש) דער מאַגיסטראַט האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער הויפּט-שטאָט זענען פאַראַן 154 הייזער, הויפּטזעכליך אויף די פאָרשטעט, וואָס דראָהען איינצופאַלען, דאָס אויסלעדיגען די הייזער וועט זיך בקרוב אָנהויבען לויט אַנ׳אויסגעאַרבייטען פּלאַן. ס׳וועלען עקסמיטירט ווערען 4.500 פּערזאָן (1000 פאַמיליעס).

די שטאָט-פערוואַלטונג איז פערפּליכטעט צו בעזאָרגען די עקסמיטירטע מיט וואוינונגען.

שוואַנגערע פרוי־לייך וואַרפט זיך אונטער די רעדער פון צוג.

טראַגישער זעלבסטמאָרד פון אַ פערפיהרטער.

די פּאַסאַזשירען, וואָס זענען געפאָהרען מיט'ן פּאַסאַזשיר־צוג פון מאָלאָדעטשנע קיין ווילנע זענען עדות געווען פון אַ שוידערליכען זעלבסטמאָרד:

ווען דער צוג האָט שוין געהאַלטען נאָהענט פון ווילנע האָבען די פּאַסאַזשירען פּלוצלונג דער־הערט אַליאַרם־געשרייען און באַלד דערויף האָט זיך דער צוג אָפּגעשטעלט אין מיטען פעלד.

ווען די איבערגעשראָקענע פּאַסאַזשירען זע־נען אַרויס געוואָר וועָרען די סבה פון אַליאַרם פון צוג האָבען זיי דערזעהן פאַר זיך אַ שוידערליך בילד:

אויף די שינעס איז געלעגען אַ שרעקליך צו־מיקטער קערפער פון אַ יונגער פרוי אין אַ טייך בלוט. דאָס בילד האָט געמאַכט אַ דערשיטערנדען איינדרוק.

ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען איז די פרוי בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, וואַרפענדיג זיך אונ־טער די רעדער פון צוג. די זעלבסטמערדערין איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אין אַ וואַגאָן און דער צוג איז מיט דער גאַנצער שנעלקייט אָפּגעפאָהרען קיין ווילנע.

די זעלבסטמערדערין האָט נאָך גע'נוסס'ט, אַזוי, אַז אָנקומענדיג אויפ'ן וואָקזאַל האָט מען צו איהר תיכף אַרויסגערופען די גיכע הילף. דער דאָק־טאָר פון דער לעצטער האָט שוין אָבער גאָרנישט געקענט העלפען, די פרוי איז געשטאָרבען אויף זיינע הענט. דער דאָקטאָר האָט דערביי פעסטגע־שטעלט, אַז די זעלבסטמערדערין האָט געשוואַנגערט און איז געווען שוין אין נייטען חודש.

מען האָט געפונען ביי דער פרוי אַ בריף אין וועלכען זי קלערט אויף איהר טראַגעדיע, וואָס האָט זי געשטויסען צום פערצווייפעלטען און שרעקליכען בעשלוס.

די געשיכטע איז פאָלגענדע:

די זעלבסטמערדערין איז אַ ווילנערין מיט'ן נאָמען ראָזאַק, וואוינט אויף דאָבראָטשיני 2.

מיט אַ יאָהר צוריק האָט זי זיך בעקענט מיט איינעם קליעמענס, וועלכער וואוינט אויף זאַ־רעטשע 27, דער לעצטער האָט זיך איהר דערקלערט אין ליבע און איהר פערפיהרט. פיהלענדיג, אַז זי דאַרף שוין באַלד ווערען אַ מוטער האָט זי אָנגעהויבען צו פאָדערן ביים געליבטע ער זאָל דערפיהלען זיין צוזאָג און חתונה האָבען מיט איהר, דער לעצ־טער האָט זיך אָבער בסדר אַרויסגעמאַכט.

די טעג ווען זי איז שוין געווען אין לעצטען חודש שוואַנגערען האָט זי אָנגעהויבען צו פאָדערן ביי איהם ער זאָל שוין חתונה האָבען וויל אין געגענ־פאַל וועט זי בעגעהן זעלבסטמאָרד.

דער געליבטער האָט זיך אָבער אויסגעלאַכט פון איהר און געענטפערט:

— גיי און שטאַרב...

דאָס איז געווען די סיבה וואָס האָט זי גע־שטויסען צום טראַגישען שריט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
> [illegible]
> גילטיג דעם 23-טען אָקטאָבער 1928

C. Ch. 8213

לויט די פאָרגעשטעלטע אונז בעווייזען וועט איהר זיכער בעפרייט ווערען.

איהר קאָנט דרייסט פאָרלאַנגען, אַז די גע־ריכטס־פערהאַנדלונג זאָל יאָ פאָרקומען און נישט איינגיין דערויף, אַז דער פערפיהרטער געגען אייך פּראָצעס זאָל אַנולירט ווערען אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע.

8214 אַ שטענדיגער לעזער נומער 317.

איהר דאַרפט זיך ווענדען אין דער פ. ק. או. מיט אַ בקשה. אַז מען זאָל אייך אויסבעסערען דאָס געבורטס־יאָהר.

אַזוי ווי אַ 1895 זענט איהר נאָך געווען בעת דער דייטשער אָקופּאַציע, געווען די גאַנצע צייט אין לאַנד - געוואוינט אויף איין אָרט און אפילו אין 1920 יאָהר געדינט אַלס 1895 – ער איניגע חדשים אין מיליטער דראָהט אייך נישט קיין שטראָף.

8215 אַ לאָקאַטאָר פון 1913 יאָהר.

דעם הויזווירט קומט ווירקליך פון אייך פאַר'ן לעצטען (1/10–1/7) קוואַרטאַל 29 זל. מיט 28 גר.

וואָס שייך דעם נויטיגען רעמאָנט ווענדעט זיך אין דער וואוינונגס אינספּעקציע (שענקיעוויטשאַ 22) עווענטועל צום סאַניטאַרען דאָזאָר פון אייער קאָמיסאַריאַט.

8216 ישראל שאַפּשטיין.

8217 אַ גרופּע מיליטער־פליכטיגע לעזער פון גייערס ראַיאָן.

8218 ה. בעק

וואָס שייך דער פליכט צו שטעלן זיך אויף די קאָנטראָל פערזאַמלונגען ווערט אָנגעוואָנדען דער קריטעריום פון דורכמאַכען בזמן די מיליטערישע איבונגען אָדער דאָס זיין גערופען אויף די קאָנטראָל פערזאַמלונגען אין די לעצטע 3 יאָהרען.

אַזוי ווי איהר אַלס 1898 קאַטעגאָריע C. האָט אויף די איבונגען נישט געדאַרפט גיין און אויף די קאָנטראָל־פערזאַמלונגען אין יאָהר 1927 זענט איהר יאָ געווען, ווערט איהר שוין צו די איצטיגע קאָנטראָל־פערזאַמלונגען נישט גערופען.

8219 ש. טילער.

דער נייער אויסטאַוו וועגען אַלגעמיינער מי־ליטער־פליכט פאָדערט נישט פון קיין פּאָבאָר פליכ־טיגען אַנ'ערלויבניש פון דער מיליטער מאַכט חתונה צו האָבען.

פון דער צווייטער זייט קאָן מען אָבער אויף דער פרוי קיין אָפּיעקונסטוואָ נישט מאַכען.

8220 דוד ג–ג.

8221 אַ טרייער לעזער פון מיצקעוויטשאַ.

זענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטברעננענדיג די ציטונג.

8222. ב. צ. פון נייערשטאָט

אין גאַנצען הערט מען אויף צו צאָהלען פאַר די אויסגאַבען, ווען דאָס אייגענטליכע דירה־געלט בעטרעפט שוין איבער 75 פּראָצ. פון דער סומע, וויפיל דיזעלבע דירה איז געגאַנגען אין יוני 1914. פאַר דער צייט אָבער, ווען דאָס דירה־געלט הויבט שוין אָן צו בעטרעפען איבער 50 פּראָצ., כל זמן ס'האָט אָבער נאָך נישט דערגרייכט די פולע 75 פּראָצ, זענען די לאָקאַטאָרען מחויב צו צאָהלען אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען בלויז פאַר צו־שטעלען וואַסער אין דער וואוינונג און פאַר אויס־רייניגען די קלאָזעטען. פאַר די אויסגערעכענטע אויסגאַבען דאַרפט איהר צאָהלען אומגעפעהר 2–3 פּראָצענט פון גרונד דירה געלד אָדער פּראָפּאָרציאָ־נעל לויט די פאָרגעשטעלטע חשבונות.

8232. ה. ב.

ס'וועלען נאָך וואַהרשיינליך בעשטימט ווערען ערגענצונגס טעג, ווען די פערשפּעטיגטע אויף די קאָנטראָל־פערזאַמלונגען מיליטער־פליכטיגע וועלען זיך קענען צושטעלען.

Dr. med. B. ROBINZON
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.
וואוינט יעצט
פּיעטריקאַווער 10, טעלעפאָן 31-86.
נעהמט אָן פון 8—$9\frac{1}{2}$ פריה און $\frac{1}{2}$ פון 3—$4\frac{1}{2}$. נאָכמ

שרעקליכע תליה פון 4 הענגענדיגע יתומים

שרעקליכער פערברעכען אין דאָרף זאַרעטשע.

אין דער גאַנצער אומגעגענד פון דאָרף זאַרע־טשע, פּאָרעטשער גמינע, האָט געמאַכט אַ געוואַל־דיגען רושם אַ מאַסען־מאָרד וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען איבער די 4 קינדער פון דער אלמנה עוואַ רוזעניסיק.

ווען די דערמאָהנטע עוואַ רוזעניסיק איז אַ־נגעלט אַריינגעקומען אַ זייגער איינס בייטאָג אין איהר הויז, האָט זי דערזעהן אַז אין שטוב איז קיי־נער נישטאָ פון אַלע איהרע 4 קינדער. זי האָט זיי אָנגעהויבען אַרומצוזוכען און אין ערגעץ זיי נישט געפונען. אַ בעאומרוהיגטע איז זי אַרויף אויפ'ן בוידעם און דאָ האָט זיך פאַר איהרע אויגען ענטפּלעקט אַ שוידערליך בילד:

אַלע 4 קינדער אין עלטער פון פיר ביז 14 יאָהר זענען געהאָנגען אויפ'ן בוידעם אויף שטריק אויף די באַלקענס, זייערע קערפּערס זענען שוין געווען טויט.

אויף די יאָמערליכע געוואַלדען פון דער אומ־גליקליכער אלמנה זענען אָנגעקומען עטליכע שכנים ביי וועמען ס'האָבען זיך געשטעלט די האָר קאַפּויער, צוזעהענדיג דאָס שרעקליכע בילד פון די 4 הענ־גענדיגע קינדער.

די דאָזיגע שרעקליכע געשעהעניש האָט אין זאַרעטשע אָנגעמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם, די אויס־פאָרשונג האָט נאָך נישט פעסטגעשטעלט, וואָס דאָ איז פאָרגעקומען. ס'איז דאָ אַ השערה, אַז די קינדער האָט אויפגעהאָנגען דער 14 יאָהריגער ברודער אין אַנ'אָנפאַל פון משוגעת און נאָכהער אַליין אויך זיך אויפגעהאָנגען לעבען זיינע שוין טויטע קליינע ברידערלעך. ס'איז אויך נישט אויסגעשלאָסען, אַז דער מערדער פון די קינדער איז אַ זייטיגער.

דעם צער פון דער אלמנה אויפ'ן פערלוסט פון איהרע 4 קינדערלעך אין איין טאָג אויף אַזאַ שרעקליכען אופן איז נישט פאָרצושטעלען זיך.

אנשטאַט דעם יונגען מיידעל — אַ פערקליידעטער בחור.

(סוף)

— ס'איז דאָ ווי אָנגעמאָסטען! — האָבען יו־ען געזאָגט, און טאַקע שוין גענומען נאָך אַמאָל צו גלעזלעך בראָנפען און פערביסען מיט לעקער.

יורען האָבען זיך געלאָזט צו דער אכסניה, געבראַכט צופיהרען אַ יור אַ חסיד, אַ מלמד און אַ גרויסער קבצן אין זיבע קפּאָלעס, וואָס איז גע־בענשט מיט טעכטער.

— „שמחה בונם! — האָבען זיי געשריען צום יורען דעם מלמד — ביסט געהאָלפען געוואָ־רען, קריכסט אין אַ שמאַלץ־גרוב, וועסט פטור פון אַ טאָכטער אָהן איין גראָשען געלד, אַפּילו די חתונה־הוצאות, קליידער און בעטגעוואַנד וועט דער חתן געבען, און דערצו איז דער חתן נישט קיין אַבי־ווער, אַ למדן אַ גרויסער ,אַ חסיד און אַ נגיד, און טאַקע פון דיין שטעטעל"...

אַז דער מלמד ר' שמחה בונם האָט דערוועהן דעם חתן־בחור איז איהם ליכטיג געוואָרען אין די אויגען.

— „ר' יצחק אייזיק זאָל עס זיין? — האָט ער געפרעגט מיט וואונדער — כ'האָב גאָר נישט גע'חלומט פון אַזאַ גליק"...

באַלד טאַקע האָט מען געמאַכט אַ וואָרט. דער רבי אַליין האָט געוואונשען מזל־טוב, חסידים האָבען נאָכאַמאָל גענומען לעקעך און בראָנפען און די שמחה איז געווען גרויס.

— „איז עפּעס די כלה אַ וואויל מיידעל?— האָט דער חתן־בחור געפרעגט — אַ יפת־תואר"?

— „איך וויים נישט — האָט דער מלמד גע־זאָגט. — איך פערשטעה זיך נישט דערויף. נאָר יורענע מיינע זאָגט, אַז זי איז ברוך השם אַ שיינע. אגב, דאַרפט איהר זי קענען, ר' יצחק יק ,וואָרים זי קומט אָפט צו אייך שעכטען אַ עוף".

— „יאָ, יאָ, — האָט דער אַלטער געזאָגט מיט פרייד — איך דערמאָן זיך טאַקע... זאָל זיין מיט מזל, מחותן, לחיים"...

אַז דער כלה'ס פאָטער, דער מלמד, איז אַ־נגעקומען צו זיך אין שטעטעל מיט דער בשורה, אַז ער האָט ברוך־השם געטון מיט דער טאָכ־טער אַ גליקליכען שדוך, האָבען איהם אַלע חסידים מאַטעם פון טעכטער, מקנא געווען.

— „פשש, אַזאַ מזל! פטור'ט אַרויס אַ מויד פון שטוב אָהן איין גראָשען, מען צאָהלט איהר נאָך צו"...

בלויז דאָס כלה־מיידעל האָט זיך נישט גע־פרעהט. אנשטאָט פרעהען זיך ,האָט זי גאָר גענומען וויינען.

— „וואָס איז פאַר אַ געוויין?" — האָט דער טאַטע זיך געבייזערט.

— „דריי ווייבער האָט ער שוין געהאַט"..

— „בהמה ,וואָס איז דער חסרון? — פער־קעהרט, פון אַלע ווייבער איז געבליבען ציהרונג, וועט ער עס אַלץ דיר אַוועקגעבען"...

„אַזאַ אַלטער!... שוין אפשר אַכציג יאָהר [illegible] אַלט"...

— „גענוג שוין, גענוג, נאַרישע מויד. פער־קעהרט, וואָס עלטער אַ מענש איז ,אַלץ קלוגער איז ער, אַלץ מעהר מענש וואָס דען, אַ יונגער צוציק טויג צו עפּעס? — וועסט האָבען כבוד און געלד, און אַ סך מילצען, לונג און לעבערס, בעטגעוואַנט... אַ שמאַלץ־גרוב"...

דאָס מיידעל האָט געוויינט, געקלאָגט, נאָר ווער האָט זי געהערט?

— „מענשען זענען מיך מקנא — האָט דער פאָטער געזאָגט. — כ'האָב נאָר מורא מען זאָל מיר נישט קאַליע מאַכען. און זי, די נאַרישע מויד, וויינט נאָך!"...

דער אַלטער האָט אָנגעהויבען קומען צום מחותן אין שטוב ,געבראַכט מתנות, וואָס זענען פערבליבען נאָך דער פערשטאָרבענער דריטער ווייב און מען האָט זיך געגרייט צו דער חתונה.

מען האָט געוואָלט אָפּלייגען אַביסעל די חתו־נה, נאָר דער אַלטער האָט נישט געוואָלט.

— „מען דאַרף נישט וואַרטען — האָט ער געזאָגט — דער רבי זעהט דעם קדיש און ס'איז נישט גלייך צו וואַרטען".

— „אָבער כאָטש אָפּוואַרטען מיט אַ יאָהר נאָכ'ן ווייבס טויט! — ס'פּאַסט נישט פאַר מענשען".

— „גענוג צו וואַרטען איבער שלשים — האָט דער אַלטער געזאָגט — נאָר אַנ'אַלמנה דאַרף וואַרטען אַ יאָהר — אַנ'אַלמן קאָן וואַרטען בלויז דרייסיג טעג".

דער חתן־בחור האָט זיך געלאָזט אויפנע־הען נייע זשופּיצעס ,אַ נייעם שטריימעל זיך גע־קויפט, געלאָזט זיך מאַכען נייע וועש, אַפילו אַ נייע זילבערנע טאַבאַק־פושקע האָט ער זיך גע־קויפט. אויך דער כלה'ס פאָטער האָט ער געגעבען אַ סך געלד, געהייסען קויפען פאַר דער כלה די שענסטע קליידער. אַפילו די מחותנים האָט ער גע־לאָזט אויסקליידען פון קאָפּ ביז די פיס. שבת פאַר דער חתונה האָט מען איהם אויפגערופען ביי זיך אין שטיבעל. אין אַ נייעם טלית ,וואָס ער האָט זיך אַליין געקויפט, איז ער אַרויף אויף באַלעמער, גע־זאָגט די הפטורה ,און ווייבער האָבען איהם בע־שיט מיט ניס און ראָזשינקעס.

ביי דער כלה אין שטוב האָבען געטאַנצט מיידלעך .מען האָט געגרייט זיך צו דער חתונה, וואָס דאַרף פאָרקומען נאָך שבת, און די שמחה איז געווען גרויס. איבערהויפּט האָבען געטאַנצט און געפרעהט זיך די מיידלעך פון דער ספּאָרט־געזעלשאַפט, צו וועלכער די כלה געהערט. וואָ־רום וויסען דאַרף מען, אַז אין שטעטעל איז דאָ אַ ספּאָרט־געזעלשאַפט ,מיט אַ לשון־קודש'דיגען נאָמען, צו וועלכער עס געהערט די גאַנצע יוגענד פון שטעטעל, יונגלעך און מיידלעך. אָט די כלה כאַקע, וועלכע האָט געדאַרפט חתונה האָבען מיט דעם אַלטען שוחט, איז נאָר אַנ'אָנגעזעהענע מיט־גלידערין פון דער ספּאָרט־געזעלשאַפט. איהר שפּי־לען אין פוט־באָל איז גאָר נאָר אין די צייטונגען צו בעשרייבען. איבערהויפּט איז זי אַ גלענצענדע טויער־מאַניכע ,אַ מיידעל אַ מויק צו שטעהן ביים טויער און אָפּצושלאָגען דעם באַלעם.

אָט די אַלע מיטגלידער פון דער ספּאָרט־גע־זעלשאַפט האָבען געפרעהט זיך ,געטרונקען, גע־טאַנצט ביי דער כלה. און אַ מאָרגע זאָך: די כלה אַליין האָט אויך אויפגעהערט וויינען ,קלאָגען. פער־קעהרט, זי האָט צוגענומען די מתנות, געבאָסטען די חופּה־קליידער און מיטגעטאַנצט מיט אַלע. די עלטערען האָבען געשיינט פון גליק.

— „קלינער געוואָרען — האָבען זיי געזאָגט — אַלע מיידלעך אַזוי — צום ערשטען וויינען זיי, דערנאָך חלש'ען זיי חתונה האָבען"...

אין טאָג פון דער חתונה איז אין שטעטעל געווען יעבעריג. די קלעזמער האָבען געשפּילט, דער בדחן האָט געזונגען. דער חתן־בחור איז געזעסען אויבען אָן, געגלעט זיך די שעהנע ווייסע באָרד און געשיינט פון גליק. אַלע יורען זע־נען געגאַנגען פערבעטען. ווייבער האָבען געשאָקעלט מיט די קעפּ ,געוואונשען, די כלה איז געזעסען אין ווייסען פערשלייערט. אַלע חבר'טעס זענען געזע־סען אַרום איהר און איהר געפלאָכטען די צעפּ.

ענדליך האָט דער אַלטער חתן־בחור פער־דעקט מיט אַ ווייס אַטלאַסען טיכעל די כלה; דער בדחן האָט געמאַכט א אל מלא רחמים פאַר דער כלה'ס פערשטאָרבענע קרובים און די כלה האָט געקלאָגט ווי אַ ביבער. אַלע, מיט מוזיק, מיט הברלות־ליכט זענען אַוועק צו דער חופּה. אַלטע ווייבער האָבען געטאַנצט מיט אַ קוילעטש; דער חתן־בחור האָט מיט די לעצטע כוחות צוקלאַפּט דאָ סגלאָז אונטער דער חופּה. דערנאָך איז אַ־וועק די גילדענע יויך, דאָס מצוה־טענצעל ,און... ווען מען האָט דאָס פּאָרל אַריינגעפיהרט אין אַ בעזונדער צימער, און דער אַלטער האָט זיך גע־נומען צערטלען די כלה ,האָט די כלה מיט אַמאָל פון זיך אַראָפּגעוואָרפען די קליידער און געבליבען אין אַ רעקעל מיט אַ פּאָר הויזען...

— „אוי ווי מיר! — האָט דער אַלטער חתן־בחור אָנגעהויבען שרייען — געוואַלד, שרים!"

— „שווייג אַלטער ביין! — האָט די „כלה" אין די מענערישע קליידער געזאָגט — וואָרים איך וועל אַריינוואַרפען אַ "גאָל" וועט איהר פליהען איי־בער'ן טויער... אז דבין דער ערשטער שיסער אין פוט־באָל ,דעם מלמד'ס טאָכטער'ס פּאַרטנער... און דאָ האָט איהר דאָס פינגערל, וואָס איהר האָט מיך מקדש געווען".

מיט איין שפּרונג איז דער בחור אַרויס דורך דעם פענסטער ,ערשט אין דער פריה האָט מען דעם חתן־בחור .געפונען אַ האַלב־פערחלשטען פון שרעק ,בושה און צוטומעלטקייט.

— „אַזאַ חוצפה — האָט ער געמורמעלט— אַזוי מיאוס אָפּגענאַרט — און דער רבי האָט דאָך געזעהען דעם קדיש, אוי ווה מיר"....

דער ספּאָרט־פערעין אין שטעטעל פייערט דעם זיג.

— „אָט דאָס הייסט אַריינגעשאָסען! — זאָגען זיי — אָט דאָס איז געווען אַ „גאָל"..

ג. קופּער.

דיכטער-מערדערין — בעט בעגנעדיגונג.

שוין 10 יאָהר איז זי אויף קאַטאָרגע.

די טעכטער פון מאַראַם בעסאַראַבאַ האָבען זיך געווענדעט צום רעפובליק-פּרעזידענט מיט אַ ביטע וועגען בעגנעדיגען זייער מוטער, וועלכע זיצט שוין צעהן יאָהר אין טורמע. די געשיכטע פון מאַראַם בעסאַראַבאַ איז איינער פון די סענסאַציאָנעלסטע פּראָצעסען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אין פראַנקרייך. מאַראַם בעסאַראַבאַ איז געווען אַ בעריהמטע פראַנצויזישע ריכטערין. זי פלעגט שרייבען פּאָעמעס און לידער אונטער דעם נאָמען פון הערא מירטעל. די פּאָעטין איז געווען פאַר דער חתונה פערליבט אין אַ בעריהמטען פראַנצויזישען שרייבער. אין איהר האָט זיך אָבער פערליבט אַ געוויסער מאַן מיט'ן נאָמען בעסאַראַבאַ. דער שרייבער, אין וועמען די פּאָעטין האָט זיך געליבט האָט זיך געקענט גאַנץ גוט מיט בעסאַראַבאַן. אַזוי זי בעסאַראַבאַ האָט געוואָלט מיט אַלע מיטלען בעקומען די פּאָעטין פאַר זיין פרוי האָט ער דער-צעהלט דעם שרייבער, אַז ער האָט שוין געהאַט אינ-טימע בעציהונגען מיט דער פּאָעטין. דער שרייבער איז ענטוישט געוואָרען אין זיין ליבע צו הערא מירטעל און האָט פערלאָזען פראַנקרייך.

דאַן האָט בעסאַראַבאַ חתונה געהאַט מיט דער פּאָעטין. עס זענען פערביי צעהן יאָהר צייט און פון שרייבער זענען נישט געווען קיין ידיעות וואו ער איז אַהינגעקומען. די פּאָעטין מירטעל האָט אָבגעדרוקט אַ ליעד אין אַ זשורנאַל, אין וועלכען זי האָט בעזונגען איהר ליבע צו איהר אַלטען געליבטען. דער שרייבער האָט אין דער שטאָדט וואו ער האָט געוואוינט געלעזען די פּאָעמע פון זיין אַמאָליגער געליבטער און איז געקומען קיין פּאַריז. ער טרעפט זיך מיט די פּאָעטין און דאָ דערגעהט הערא מירטעל דעם גאַנצען אמת, אַז איהר איצטיגער מאַן בעסאַראַבאַ האָט דורך פאַלשקייט און רכילות פערטריבען איהר אַלטען געליבטען.

צווישען מאַן און ווייב קומט צו אַ גרויסען סכסוך. די פּאָעטין ערמאָרדעט איהר מאַן, פּאַקט איין זיין קערפּער אין אַ פּעקעל און שיקט איהם אָב קיין נאַנסי מיט אַן'עקספּרעס-צוג אַלס באַגאַזש.

אין נאַנסי געפינט מען אין פּעקעל אַ קער-פּער פון אַ מאַן. עס ווערט געפיהרט אַן'אויספאָר-שונג, וועלכע האָט געדויערט איבער צוויי יאָהר. דער חשד פאַלט אויף די פּאָעטין. זי לייקענט אָבער, אַז זי זאָל האָבען וועלכע ס'איז שייכות צום מאָרד. זי זיצט צוויי יאָהר ביז'ן פּראָצעס. אַל ספּער טיידיגער איז אַרויסגעטרעטען דער בעריהמטער אַד-וואָקאַט ריימאָן הובער, וועלכער האָט פערטיידיגט מעסטאָרינאָן. פון דעם לעצטען מאָמענט לייקענט די מערדערין. דער בעשולדיגער האַלט זעהר אַ גוטע בעשולדיגונגס-רעדע, די פּאָעטין האַלט נישט אויס און איז זיך מודה אין מאָרד. די געשוואוירענע פער'משפּט'ן די מערדערין צו 20 יאָהר קאַטאָרגע. מאַראַם בעסאַראַבאַ איז אָבגעשיקט געוואָרען אין טורמע פאַר פרויען אין רען.

די לעצטע וואָך איז די פּאָעטין זעהר קראַנק געוואָרען. מען האָט איהר געמוזט מאַכען אַן'אָפּעראַציע. זי פיהלט זיך זעהר שוואַך. איהרע צוויי טעכטער בעטען איצט דעם רעפובליק-פּרעזי-דענט, ער זאָל בעגנעדיגען זייער מוטער.

אַ הויכער אַנגעשטעלטער פון יוסטיץ-מיניסטער יום האָט די מעג בעזוכט די מערדערין. זי האָט איהם געזאָגט: „איהר מעגער מאַכט די געזעצען. מיר פרויען זענען שוואַך און דעריבער לייַדען מיר מעהר ווי די מענער“. (פ. ה.)

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָ-אויספּאַל)
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד.

„אַרט“ זאַכאָדניאַ 43
יודישער קאַמער-טעאַטער
לייטונג: מ. בראַדערזאָן.
היינט, דינסטאַג - 1-פּאַרשטע-לונג: אָנהויב פּינקטליך 9.30 אָוו.
„משיח געהט!...“
1. פּראָלאָג
2. משיח געהט!...
3. קהלת
4. קאַרטן (באַלאַדע)
5. שאַ, שטיל
6. שמידען
7. שאַכנע-יאַכנע
8. פּעטש
9. פריילייך מייטעל
10. מ'הוליעט
די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוועגד, שבת פון 1—5 נאָכמיטאָג און פון 7 אין אָוועגד
הנחה-בילעטען גילטיג מאָנטאַג, דינסטאַג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.

פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע
היינט, דינסטאג, דעם 23-טען אָקטאָבער, 8 אַ זייגער אין אָוועגד אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, צעגעלניאַנאַ 4
2-טע פאָרלעזונג איבער „פּאַלעסטינאָגראַפיע“
פּרעלעגענט: ד"ר א. ש. קאַמיעניעצקי. איינגאַנג פריי
די נאָהענטסטע פאָרלעזונגען:
שבת, דעם 27-טען אָקטאָבער, 5 נאָכמיטאָג אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע —
א. לובאַשיצקי „קורות עם ישראל“,
" " " 8 אין אָוועגד אין „בני-ציון“ —
דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט „פּראָבלעמען פון ארץ ישראל-אויפבוי“

דער האַנדעל מיט פרויען אין דרום-אַמעריקא.

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

פאַר מענשען. און איצטער זאָרגט זי זיך פאַר די אַליין-געקומענע מיידלעך, וואָס דער „סאַפּראַטיכים“ גיט איבער אין איהר רשות. אויב די אימיגראַנט-קע האָט אַ פאַך אין האַנד, געפינט פרוי קאַץ פאַר איהר אַרבייט. אויב נישט, גיט זי זי אָפּ אין אַ וואַר-שטאַט לערנען. זי לאָזט קיינעם נישט אַרויס פון אויג און איז צו זיי אַלעמען אַ ריכטיגע מוטער.

אויף וויפיל ס'איז נויטיג דער אַנשטאַלט פון פרוי קאַץ, איז גענוג צו ברענגען די פאָר ביישפּי-לען, וועלכע זענען פאָרגעקומען אין דער צייט, ווען איך בין געווען אין בוענאָס-איירעס.

מיט אַ שיף קומט אָן אַ יונג מיידעל, דאַכט זיך, פון בעסאַראַביע. „סאַפּראַטימים“ האָט בעקו-מען פון איהר ברודער אַ דעפּעש, אַז ער בעט אָפּ-נעהמען זיין שוועסטער פון שיף און זי אָפּשיקען צו איהם (אין דער אַרגענטינער פּראָווינץ). האָט מען זי אַראָפּגענומען פון שיף און געבראַכט אין ביורא. דאָס מיידעל וויל אָבער מיט דער נאָהענט-סטער שיף צוריקפאָהרען קיין בעסאַראַביע. פאַר-וואָס? ווייל דער ברודער איז נישט געקומען אַליין זי אָפּנעהמען, איז דאָס אַ סימן, אַז ער וויל זי נישט האָבען. ווייזט מען איהר די דעפּעשע פון ברודער, אָבער דאָס העלפט נישט — זי וויל אומ-בעדינגט צוריק אַהיים. האָט מען זי איבערגעגעבען אין רשות פון פרוי קאַץ. די לעצטע האָט אָנגעהויבען נאָכפרעגען און איז דערגאַנגען, אַז דאָס מיידעל האָט זיך אויפ'ן וועג בעקענט מיט אַן'אָפיציר און וויל מיט איהם פאָהרען צוריק. האָט שוין פרוי קאַץ פון איהר דאָס אויג נישט אַראָפּגענומען, און ווען די שיף איז אַוועק צוריק, האָט זי דאָס מיידעל איבערגעשיקט צו איהר ברודער, נאָכדעם, ווי זי האָט זיך מיט איהם טעלעגראַפיש צונויפגערעדט.

אַ צווייטער פאַל:

מיט אַ שיף זענען אָנגעקומען פיר יונגע מייד-לעך און עטליכע בחורים, אַלע פון בעסאַראַביע. די מיידלעך זענען שניידערקעס. פרוי קאַץ האָט זיי גענומען אונטער איהר השגחה, זיי איינגעאָרדנט בייַ זייער פאַך און איצטער לעבען זיי כסדר אונ-טער איהר אויפזיכט.

פרוי קאַץ איז איצטער שטאַרק פערזאָרגט וועגען דעם, ווי אַזוי מ'בעקומט גרין פאַר אַט די מיידלעך. עס וואָלט געווען זעהר גוט, ווען אַזאַ פרוי קאַץ געפינט זיך אויך אין ריאָ-דע-זשאַנעירא, וואו די פראַגע וועגען פרויען-שוץ און פרויען-בע-וואָרגונג איז נאָך אַ סך שאַרפער און פעראַנט-וואָרטליכער.

פאָרלויפיג ווערט דער קאַמף געגען פרויען-האַנדעל און פּראָסטיטוציע געפיהרט אויף אַזאַ מין אופן:

די עמיגראַציע-קאָמיטעטען אין אייראָפּע ווער-ווייסען זיך בעצייטענס וועגען די אַלע פרויען און מיידלעך, וואָס פאָהרען אַליין אין די זיד-אַמעריקאַנישע לענדער. און מעלדען וועגען דעם טעלעגראַ-פיש צו די יודישע אימיגראַציע-קאָמיטעטען אין דרום-אַמעריקע. דאָרטען ווערען אַלע אָנקומענדיגע שיפען אין די האַפענס פון אַרגענטינע, בראַזיליע און אורוגוואַי אויפגעזוכט דורך די געהעריגע פערטרע-טער פון די קאָמיטעטען און אַלע אַליין-קומענדיגע פרויען און מיידלעך ווערען שטרענג קאָנטראָלירט. אויב עס קומען זיי אָפּנעהמען קרובים, וואָס זענען דעם קאָמיטעט גוט בעקאַנט, ווערען זיי איבערגע-געבען צו זיי אָהן בעזונדערע שוועריגקייטען. אויב אָבער קיינער קומט זיי נישט אַראָפּנעהמען פון דער שיף, אָדער עס קומען צו זיי פערדעכטיגע פערזאָנען, ווערען דעמאָלט אַלע אַליין-געקומענע פרויען און מיידלעך איבערגעפיהרט אין די יודישע אימיגראַציע-היימער, וואו זיי פערבלייבען אַזוי לאַנג ביז זיי ווערען גוט און זיכער איינגעאָרדנעט.

דער „האַיאַס-יקאַ-עמיגדירעקט“ טוט אויף דעם געביט אַלץ, וואָס נאָר עס איז מעגליך.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקומען
— אין איבערגעצויגען אויף —
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלט אַרט אַנאַ-ליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָו.

פערקויפט צום טייוועל.

56) (ראָמאַן).

אין אַ געוויסען מאָמענט איז איהר איינגע-פאַלען אַ געדאַנק, צי איז דאָס אַלץ נישט מעהר ווי אַ חלום.

וואו איז זי? ווי אַזוי קומט זי דאָ אַהער? זי האָט זיך געזוכט, וואו אַנצוגעהנען.

מינעס הענט האָבען אָנגעטראָפען אויף אַ קאַלטער, בלויזער וואַנד.

מיט פערמאַכטע אויגען האָט זי זיך אַ ווייַלע צוגעהערט צו דער אַרומיגער שטילקייט, בעמיהענ-דיג זיך אויפצוכאַפּען עפּיס אַ שאָרך.

אַ טויטע שטילקייט...

פלוצים האָט זי זיך דערמאָנט אין דעם אוי-טאָ און אין קליינען.

ווען האָט זי זיך מיט איהם געשיידט?

אומזיסט זענען געווען אַלע איהרע בעמיהונ-גען צו דערמאָהנען זיך.

זי האָט געדענקט נאָר דאָס, אַז זי איז גע-זעסען מיט קליינען, און געקוקט אויפ'ן קאָפּ פון דעם שאָפער, פון הינטער וועלכענס היטעל עס האָבען זיך אַרונטערגעלאָזט אויף די פּלייצעס לאַנ-גע פרויען-האָהר.

פלוצים האָט זי דערהערט אין דער פינסטער אַ לייכט שעפּטשען.

אין גרויס פחד האָט זי געעפענט דאָס מויל, נישט האָבענדיג קיין כח אַ געשריי צו טון.

דאָס אומגליקליכע מיידעל האָט זיך קאַנוואול-סיוו צוגעטוליעט צו דער וואַנד.

דאָס שעפּטשען האָט פול געמאַכט דאָס גאַנ-צע צימער, און זיך געטראָגען פון אַלע זייטען.

פאַר די אויגען האָבען אָנגעהויבען צו קריי-זען רויטע רענדער, שפּרינגענדיג איבער די וואַנד, רויבענדיג זיך צום באַלקען, און אַרונטערלאָזענדיג זיך אויף דער ערד.

מיט אַ ווילדען אימה-געיאָמער איז דאָס מיי-דעל אַנידערגעפאַלען אויף די קניע

אַלע פחדים, וואָס האָבען זי געהאַט געפּייניגט פון זינט-ווען עס איז פאָרגעקומען דער נאַכט באַל, האָבען מיטאַמאָל זיך אַ לאָז געטון אויף איהר.

אַלץ איז אמת! אַ שרעקליכער אמת!

און דאָס אַלץ, וואָס עס האָט גערעדט קליין און איהר חבר'טע טאָליע איז שקר! ליגען איז עס — נישט מעהר!

זי האָט דאָך אויף אַן'אמת פערקויפט איהר נשמה צום טייוועל.

די געהיימנישפולע שעפּטשעריי האָט איבער-גע'חזר'ט די גרויזאַמע ווערטער.

אויסער זיך פאַר שרעק, וויינענדיג אויפ'ן קול, און ליגענדיג אויף דער ערד, האָט זי געהערט:

— „ס'איז געמאַכט... אָפּגעמאַכט... אונטער-געשריבען.. אָפּגעטון...“

און איטלעך וואָרט איז געוואָרען בעגלייט דורך אַ שטילען חוזק-געלעכטער.

מינע האָט געפיהלט, אַז אָט-אָט געהט זי אַראָפּ פון זינען.

מאָמענטענווייז האָט זי געפיהלט, אַז זי פאַלט אין אונמאַכט, און פלוצים פלעגט זי ווידער בעקו-מען כוח. פלעגט אויפשפּרינגען פאַר'ן בייזען שרעק געטאַפּט די ווענד, זוכענדיג אַ שטיקעל אויסגאַנג, אַ טיר, אַ שפּאַרע...

דאָס צימער איז אָבער געווען לעער:

נישט קיין טירען, נישט קיין פענסטער, נישט קיין סימן פון מעבעל...

עפּיס אַ מאָדנער וויסטער חושך, און אין דער דאָזיגער פינסטערניש — אַ בייזער חוזק'דיגער קול: „געמאַכט!.. אָפּגעמאַכט!..“

— — — — — — — — — —

עטליכע שעה זענען אַ ורך פון יענעם מאָ-מענט אָן, ווי קליין האָט, בעקומענדיג אַ זעץ מיט אַ שווערען דראָנג איבער'ן קאָפּ, פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

אַז ער איז צו זיך געקומען, האָט ער דער-זעהן, אַז ער זיצט אויף אַ שטול, און הענד און פיס זענען ביי איהם געבונדען.

זאַרעמבאַ איז געזעסען אין אַ ווינקעל, גע-רויכערט אַ פּאַפּיראָס און רוהיג, אויף אַ שפּאַסי-גען אופן דערצעהלט, וואָס עס איז אַזוינס געשעהן מיט מינען.

דאָס צימער, אין וועלכען זיי האָבען זיך איצט געפונען, איז ערהליך געווען אויף אַ קעלער.

דער באַלקען און די פּאָדלאָגע איז געווען געדעקט מיט צעמענט, און איבער די ציגעל-ווענד האָט געריגען וואַסער.

אין ווינקעל צימער האָט אַ קליין שטיינערן טרעפּעל געפיהרט אויבען אַרויף.

חוץ'ן שטול און טיש, איז נאָך אין קעלער געשטאַנען אַ בעט.

אויפ'ן טיש האָט געברענט אַ נאַפט-לאָמפּ.

— כ'האָב מורא, אַז איך וועל אייך מוזען דער'הרג'ענען — האָט זאַרעמבאַ געלאַסען גע-טענה'ט — מיר האָבען שוין וועגען דעם גערעדט מיט דעם פּאָלקאָווניק, און עס דוכט זיך אונז, אַז ס'איז נישטאָ קיין אַנדערע ברירה.

— הלמאי האָט איהר מיך מיטאַמאָל נישט דער'הרג'עט? — האָט קליין אַ פרעג געטון — פאַר אייך וואָלט דאָך דאָס געווען אַ פּשוט'ערע זאַך, און פאַר מיר וואָלט עס געווען אַנגענעהמער.

זאַרעמבאַ האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט.

איבערמעכטענדיג אין זיך דעם שטאַרקען קאָפּ-וועהטאָג, האָט קליין אויף איהם געוואָרפען אַ בליק.

דער נאָטאַר איז געווען אָנגעטון אויף אַרויס-צוגעהן אין שטאָט.

— איך האָב אייך נישט דער'הרג'עט די-ווייל, ווייל איך דאַרף זיך נאָך מיט אייך אַדורכ-רעדען. האָט זאַרעמבאַ געענטפערט — איך געדענק נישט, ווער האָט עס, אייגענטליך, געזאָגט נאָך אַזאַ וואָרט איז דאָ: „אַ טליכער מענש האָט זיך זיין פּרייז! און עס קאָן דאָך געמאָלט זיין, אַז מיר וועלען ווי נישט-אי'ז מושוה-ווערען, הער קליין!

— איך הער אייך!

— איידער מיר הויבען אָן דעם געשעפט-ליכען שמועס, דערלויבט מיר אייך פאָרצולעגען אַ פּאַפּיראָס אָדער עפּיס אויסצוטרינקען, אויב איהר וועט מיר געבען אייער עהרען-וואָרט גאָרנישט צו טון... לאָמיר זאָגען... אין משך פון אַ צוואַנציג מינוט, בין איך גרייט אייך צו בעפרייען פון די שטריק!..

קליין האָט אַ ווייַלע איבערגעקלערט.

— גוט, איך בין מסכים! איך גיב אייך מיין עהרען-וואָרט אויף צוואַנציג מינוט... איהר האָט מיר גאָר וואַזשנע געפּענטעט, פּאַניע זאַרעמבאַ!

דער נאָטאַר איז צוגעגאַנגען צום שטול און אויפגעבונדען די שטריק.

— איך האָב אייך נישט פעסטער געפּענטעט, ווי איהר וואָלט עס געמאַכט מיט מיר, ווען איך פאַל אַזוי, אַ שטייגער, אַריין אין אייערע הענד.

— ריכטיג! — האָט מסכים געווען דער אינ-ספּעקטאָר.

די הענד זיינע זענען איצט געווען בעפרייט.

— איך רויכער נאָר מיינע אייגענע פּאַפּי-ראָסען! אין טאַש ביי מיר ליגט אַ גאַנץ פּעקעל, וועל איך זיך בעמיהען פון דאָרט אַרויסשלעפּען.

נאָך אַן'אָנשטרענגונג איז איהם געראָטען אַריינצורוקען אַ האַנד אין טאַש, און אַרויסקריגען פון דאָרט אַ פּאַפּיראָס.

זאַרעמבאַ האָט איהם צוגעטראָגען אַן'אָנגעצונ-דענען ציגדהעלצעל.

.2

קינא-טעאטער „PALACE“

היינט פייערליכע פרעמיערע

Józefina BAKER!

מיט איהר גאנצען אנסאמבל „FOLIES BERGERE“ וועט אויפטרעטען
אין דער נייעסטער פאריזער רעווי אין קאלירען אין 45 בילדער מיט'ן אנטייל פון
Kamerowa, Sergin און דער אנסאמבל Fillers א. נ.:

„סימפאניע פון געשטאלטען“

„a la garconne“ דאס מעדעל

שאמפ.-נער-קאמעדיע אין 10 א-טען מיטן אנטייל פון Carmen Boni

סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייט. פון ה' ז. סאנדאמירסקי

אנהויב פון די סעאנסן 4 נאכמ., שבת און זונטאג 1 א זייגער נאכמ.
אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען אלע פלעצער צו 50 גר. און 1 זל.

קינא-טעאטער ZACHĘTA

זגערזשער 26 ביים פלאץ קאשטשעלני

פון דינסטאג, דעם 23-טען ביז מאנטאג, דעם 29-טען אקטאבער איינשליסליך

גרויס פילם-מייסטערווערק אין 12 אקטען

סטודענטען-ליבע

אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג א. נ.:

אין די הויפט-ראלען: — די גרויסע פילם שטערנס: Hr. AGNES ESTERHAZY און דער ליבלינג פון אלע HARRY LIEDTKE אלס סטודענט, ווי אויך MARJA PAUDLER און HANS JUNKERMAN אלס פאליציי-מייסטער.

די מוזיק איז צוגעפאסט צום בילד אונטער דער לייטונג פון ה' ד. שימקעוויטש.

אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען אלע פלעצער צו 50 גר.

פרייזען פון די פלעצער: I פלאץ — 1.20 זל.; II פלאץ — 1 זל.; III פלאץ — 57 גר; באלקאן — 1.20 זל.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 2 א זייגער.

CAPITOL

פון דער סעריע דא-פעלטע פראגראמען!! די פרעכטיגסטע קא-מעדיע פון יוד. לעבען

די ירושה פון סעם ווינשטיין

אין די הויפט-ראלען:
Max Davidson, Rosa Rosanowa i Pat O'mallay.

אויסערדעם: אויסערדעם:

די קעניגין פון בראדוויי

גרויסע אויסשטאטונגס-דראמע אין 10 אקטען. — אין די הויפט-ראלען:

Matylda Revier i Ed. Burns.

גרויסער סימפאנישער ארקעסטער מיט'ן אנטייל פון ארגאנען אונטער
דער לייטונג פון קאנצערט מייסטער ש. בייגעלמאן.

בעמערקונג: די פרייזען אויפ'ן ערשטען סעאנס אין געוועהנליכע
טעג, ווי אויך פון 1 ביז 3 נאכמ., שבת, זונטאג און
יום-טוב — 50 גר. און 1 זל.
1945

אין דער 7-קל. שולע

פון ש. זשעלאנקא

68/70 ווסכאדניא 68/70

(דורכגאנג דורך פעטריקאווער 44/46)

ווערען אנגענומען שילער פון 6 יאהר אן און ווערען פארגעברייט אין אלע היגע מיטעל-שולען.

א ספעציעל געוויכט ווערט געלייגט אויף די העברעאישע שפראך און אויף אלע יודישע למודים. 898

Dr. med. J. HERSZFINKIEL

15 Zawadzka 15, telefon 11·87

קינדער-קראנקהייטען

נעמט אן פון 8—10 פארמיטאג און פון 3—5 נאכמיטאג.

פעלץ-ווארען

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
נאר ביי דער לאנג-יעהריגער פירמע

ל. ב. פעפער, ווסכאדניא 42 טעל. 78-04

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל אויפ'ן ארט. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל

Akuszerka i Masażystka
P. RUBINSTEIN

מיט געענדיגטען קורס פון וואסער-קור אין סאנאטאריום
פון ד"ר קופטשיק אין קראקא.

נעהמט אן פון 10 ביז 2 א זייגער נאכמ. אין לאדז,
ווסכאדניא 57, טעלעפאן 78-12. 2010

עלטערען!

פאר 3 זלאטעס א וואך ווערט געלערנט מיט קינ-
דער וואס לערנען אין פאלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך
משניות, גמרא יהדות היסטאריע, רעדען און שרייבען העברע
איש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאמענשטעלען דורכ'ן
פעדאגאגישען מעטאדאקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. רא-
זענפעלד, פלאץ וואלנאשטשי 6 קווער אפ. רעכטס 2 שט.
ס'יוערן אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר און
ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט
גרינדליך עברי.

א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערשטקלאסיגע רעפערענצען

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאן 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר וואלינברי	נאז, האלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקהייטען	11—1
ד"ר לובימש	הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1—2
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס אויף פערלאנג—היימען אין שטאט.—אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ד"ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3 6
קינסטליכע ציין, קראנען, פאמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

צאהן-טעכניקער אין לאדז

דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון

פאדערט אויף אלע צאהן-טעכניקער, ארגאניזירטע און נישט-ארגאניזירטע, זעלבסשטענדיגע און נישט זעלבסטשטענדיגע, אז זיי זאלען זיך מעלדען יעדען מיטוואך פון 9 א זייגער אין אוונד אין לאקאל פון פעראיין, גדאנסקא 40.

די פערוואלטונג.

פעלץ-אויסארבייטונגען

לויט די נייעסטע מאדעלען אין א רייכען אויסוואהל ווי אויך ענגעלגע פעלעכלעך אלערליי רעפאראטורען אויף די בעסטע בעדינגונגען עמפפעהלט

I. SZWARCMAN
Narutowicza 42 tel. 66-31

א צימער

פאר א יונגענמאן
איז אפצוגעבען
צעגעלניאנא 9, וו. 18.

א טיכטיגע

פעקלפערין

פון דער קאלאניאל-בראנ-זשע מיט פולער בעקס-טיגונג, ווערט געזוכט שענקעוויטשא 23, „Gastronomja“

א בוכהאלטער

מיט מיטעלער בילדונג
זוכט א פאסטען
אין א געשעפט
צו פרעגען
נאוואמיעסקא 11
ביי מילראד.

השבת אבדה

נעכטען האב איך פערלוי-רען א פארטפעל מיט 250 זל. מזומן און פערשידענע דאקומענטען ווי אויך א מיליטער-ביכעל אויפ'ן נא-מען מאיר יאמניק.

דער ערהליכער פינדער ווערט געבעטען זיך צו האלטען דאס געלד, נאר די אלע דאקומענ-טען, מעלבע האבען פאר קיי-נעם קיין שום ווערט נישט, אפצושיקען צו מאיר יאמניק פאלודניאווא 13. 1946

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אפ אויף מארגען

נאר, אז די דארפסט ערלעדיגען כאנדאוע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

פעטריקאווער 17 דורכ גאנג זאכאדניא 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געטריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קארנע אפא-זיציעס, ארוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין ווארשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטע דארא-וויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך אי-בערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט.

זגיערסקא 17 טע. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפירני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 2—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט. 4-5 און	1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. הערץ, לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר מאופסל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענסקי	צאהן-ארצט	5—7
י. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פארזיכערונג, פלאמבירונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

באהאנדלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע היילונג מעטאדען. א קורס פאר שטאטלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט

י. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

Dr. med.

BRAUN

וואוינט יעצט

6-טען שערפיען 1
(בענעדיקטא) טעל. 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהיי-טען און מענער-שוועכע

נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 ביז 8 אוונד.

Dr.

J. POLAKOW

קינדער-קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 37a

טעל. 39-75.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן אין דער לעטשניצע אויף נייערס מארק (פעטריקאווער 294) פון 2 ביז 3½ נאכמ. אין דערהיים פון 3½—5 נאכמ.

אנאנסען-פרייז: צווייטן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יום-טוב—20 גר. ... אין לאדז — 6 זל. ... אויף דער פראווינץ — 6 זל.
... טעקסט—40 ... 60— ...
... 1— ... 15— ...
... 10 גר. ... 100 פרא., ... 50 ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością: Ch. J. Bencelowicz i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Nowakowski.
Czcionkami I druk. „Najer Folksblat“ Piotrkowska 21.